

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
DIONIČKOG DRUŠTVA CESTE MOSTAR**

na dan 31.12.2013. godine

Broj: 06-07/14

Sarajevo, travanj 2014. godine

SADRŽAJ

I.	NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE	1
II.	GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA DIONIČKOG DRUŠTVA CESTE MOSTAR.....	3
	Bilanca uspjeha za period 01.01. – 31.12.2013. godine.....	1
	Bilanca stanja na dan 31.12.2013. godine	2
	Izješće o gotovinskim tijekovima za period od 01.01. do 31.12.2013. godine	3
	Izješće o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2013.	4
III.	IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	5
1.	Uvod	5
2.	Predmet, cilj i obim revizije	5
3.	Postupanje po preporukama iz prethodnog izvješćaja.....	6
4.	Sustav internih kontrola.....	6
5.	Planiranje i izvješćavanje.....	9
6.	Prihodi i rashodi	10
6.1	Poslovni prihodi	10
6.2	Poslovni rashodi.....	11
6.2.1	<i>Materijalni troškovi</i>	11
6.2.2	<i>Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja</i>	12
6.2.3	<i>Troškovi proizvodnih usluga</i>	14
6.2.4	<i>Amortizacija</i>	15
6.2.5	<i>Troškovi rezervisanja</i>	15
6.2.6	<i>Nematerijalni troškovi</i>	15
7.	Finacijski rezultat.....	16
8.	Stalna i tekuća sredstva, kapital i obveze	17
8.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	17
8.2	Tekuća sredstva	20
8.2.1	<i>Gotovina i gotovinski ekvivalenti</i>	20
8.2.2	<i>Potraživanja</i>	20
8.3	Kapital.....	22
8.4	Obveze	23
8.4.1	<i>Dugoročne obveze</i>	24
8.4.2	<i>Kratkoročne obveze</i>	24
9.	Sudski sporovi	24
10.	Javne nabavke	25
11.	Komentar	27
IV.	REZIME DANIH PREPORUKA	29

I. NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća **Dioničkog društva Ceste Mostar** (u daljem tekstu: Društvo) za 2013. godinu (Bilancu stanja, Bilancu uspjeha, Izvješće o promjenama na kapitalu i Izvješće o novčanim tijekovima za godinu) na dan 31. prosinca 2013. godine i usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost obuhvata kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima.

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva je odgovorno i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, uključujući i odredbe zakona i propisa na osnovu kojih su transakcije i iznosi objavljivani u finansijskim izvješćima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i primjenjivim Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama datim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvješća.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonskim i propisima. Ova odgovornost uključuje provođenje procedura, kako bi se dobili revizijski dokazi o tome da li se sredstva koriste za namjene utvrđene zakonima i propisima. Procedure uključuju procjenu rizika od značajnog neslaganja sa zakonima.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Na datum bilance Društvo je iskazalo kratkoročna potraživanja 2.928.388 KM. U okviru istih 1.085.230 KM potraživanja je starije od godinu dana, a od zastarjelih potraživanja 43% ili 463.358 KM je starije od četiri godine. U 2013.; 2012., a i u 2011. godini Društvo nije vršilo ispravku vrijednosti potraživanja na teret rashoda što je bila obveza sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i paragrafu 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća. Navedeno je imalo za posljedicu da su rashodi podcijenjeni za 1.085.230 KM, a sredstva (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos, što je šire pojašnjeno u točki 8.2.2. Izvješća.**

2. Ne možemo potvrditi obračunatu amortizaciju u iznosu od 768.378 KM, obzirom da je obračun iste izvršen na osnovu računovodstvene procjene Uprave od 20.12.2013. godine, kojom nisu promijenjene računovodstvene politike, već je produžen vijek upotrebe sredstava što nije sukladno Zakonu o računovodstvu i Međunarodnim računovodstvenim standardima, jer se ne može kvalificirati, ni kao promjena računovodstvene politika, a ni kao promjena računovodstvene procijene, što je šire pojašnjeno u točki 8.1. Izvješća.
3. Upisani temeljni kapital u sudskom registru iskazan je u iznosu 11.740.575 KM, a u bilanci stanja u finansijskim izvješćima 11.393.349 KM. U nadležni registarski sud nije upisano smanjenje temeljnog kapitala po osnovu pokrića dijela gubitka iz 2012. godine u iznosu od 347.230 KM, što je šire pojašnjeno u točki 8.3. Izvješća.
4. Ne može se potvrditi opravdanost i visina isplaćenih troškova u ukupnom iznosu od 126.544 KM (trošak korištenja privatnog vozila u službene svrhe u iznosu od 14.945 KM, troškovi mobitela u iznosu od 45.600 KM, troškovi reprezentacije 55.571 KM i trošak naknade jednog člana Nadzornog odbora 10.428 KM) obzirom da za stvaranje i priznavanje istih nisu utvrđene procedure, posebno uvažavajući da Društvo već duži niz godina posluje sa gubitkom, što je šire pojašnjeno u točkama 6.2.1.; 6.2.2. i 6.2.6. Izvješća.
5. Ne može se potvrditi obračun i isplata naknade za rad na terenu u iznosu od 384.606 KM, obzirom da isti nije izvršen sukladno Općem kolektivnom ugovoru i Pravilniku o plaćama, dodacima i naknadama plaća u Društvu, kojim je regulirano da uposleniku pripada terenski dodatak koji radi na terenu izvan mjesta zaposlenja u trajanju dužem od 30 dana neprekidno. Uposlenicima je isplaćivan terenski dodatak za provedenih čak tri do petnaest dana na terenu, što je šire pojašnjeno u točki 6.2.2. Izvješća.
6. Nabavka roba i usluga nije vršene sukladno procedurama propisanim odredbama Zakona o javnim nabavkama u BiH. Nabavke su obavljene temeljem odluka Uprave Društva bez usvojenog Plana nabavki i bez suglasnosti Nadzornog odbora, te ne možemo potvrditi visinu iskazanih troškova za kooperantske usluge, te izdataka za materijal i usluge što je šire pojašnjeno jer su u točki 10. Izvješća.

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje imaju stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijska izvješća Društva, po svim bitnim pitanjima ne prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31.12.2013. godine, rezultate poslovanja i gotovinski tijek za godinu koja je završila na taj dan, sukladno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Društva u toku 2013. godine osim za naprijed navedene kvalifikacije nisu bile usklađene u svim značajnim aspektima sa odgovarajućim zakonskim i drugim propisima.

Sarajevo, 14.03.2014. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

II. GODIŠNJA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA DIONIČKOG DRUŠTVA CESTE MOSTAR

Bilanca uspjeha za period 01.01. – 31.12.2013. godine			
Ceste d.d. Mostar			
	Pozicija	Tekuća god.	Prethodna god.
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 3)	11.270.646	13.016.463
1	Prihodi od prodaje robe	-	-
2	Prihodi od prodaje učinaka	11.270.646	13.016.463
2	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	-	-
3	Ostali poslovni prihodi	-	-
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	12.386.569	14.202.708
1	Nabavna vrijednost prodane robe	-	-
2	Materijalni troškovi	4.129.547	4.375.851
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	5.634.160	5.404.353
4	Troškovi proizvodnih usluga	1.299.971	2.561.803
5	Amortizacija	768.378	1.293.934
6	Troškovi rezervisanja	70.000	70.000
7	Nematerijalni troškovi	484.513	496.767
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	-	-
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	1.115.923	1.186.245
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Financijski prihodi (od 1 do 2)	639	1.077
1	Prihodi od kamata	628	1.077
2	Ostali financijski prihodi	11	-
V	Financijski rashodi (od 1 do 2)	141.186	350
1	Rashodi kamata	141.186	350
2	Ostali financijski rashodi	-	-
VI	Dobit od financijske aktivnosti (IV-V)	-	727
	Gubitak od financijske aktivnosti (V - IV)	140.547	-
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI)	-	-
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI)	1.256.470	1.185.518
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 4)	64.203	208.131
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	-	-
2	Dobici od prodaje materijala	-	77.538
3	Naplaćena otpisana potraživanja	-	-
4	Otpis obveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	64.203	130.593
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 4)	11.527	137.419
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	5.191	2.014
2	Manjkovi	-	-
3	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	-	-
4	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	6.336	135.405
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX - X)	52.676	70.712
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X - IX)	-	-
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIV.VRIJEDN.SREDSTAVA		
1*	Prihodi iz osnova promjene računovod. politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ranijih perioda	13	0
2*	Rashodi iz osnova promjene računovod. politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ranijih perioda	210.796	48.729
	UKUPAN PRIHOD PERIODA (I+IV+IX+1*)	11.335.501	13.225.671
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+2*)	12.750.078	14.389.206
	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA - NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	1.414.577	1.163.535
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIV	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	1.414.577	1.163.535
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA	-	-
XV	Neto gubitak perioda	1.414.577	1.163.535
B)	OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	-	-
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	1.414.577	1.163.535

Ivan Pandža, Generalni direktor

Bilanca stanja na dan 31.12.2013. godine		
Ceste d.d. Mostar		
Pozicija	Neto iznos tekuće godine	prethodne godine
A K T I V A		
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	9.071.751	9.102.392
Nematerijalna sredstva	7.472	9.709
Nekretnine, postrojenja i oprema	8.998.988	9.079.670
Biološka sredstva	4.813	4.813
Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	8.200	8.200
Dugoročni finansijski plasmani	-	-
Druga dugoročna potraživanja	-	-
Dugoročna razgraničenja	52.278	-
B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
C) TEKUĆA SREDSTVA	3.811.974	4.511.270
Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	318.770	388.112
Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	3.493.204	4.123.158
D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-
POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	12.883.725	13.613.662
Izvanbilančna evidencija - vanbilančne aktiva	-	-
UKUPNO AKTIVA	12.883.725	13.613.662
P A S I V A		
A) KAPITAL	9.978.772	11.393.350
Osnovni kapital	11.393.349	11.740.579
Upisani neplaćeni kapital	-	-
Emisiona premija	-	-
Rezerve	-	816.306
Revalorizacione rezerve	-	-
Nerealizovani dobiti	-	-
Nerealizovani gubici	-	-
Neraspoređena dobit	-	-
Gubitak do visine kapitala	1.414.577	1.163.535
Otkupljene vlastite dionice i udjeli	-	-
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	-	-
C) DUGOROČNE OBVEZE	465.955	-
D) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE	-	-
E) KRATKOROČNE OBVEZE	2.438.998	2.220.312
Kratkoročne finansijske obveze	-	-
Obveze iz poslovanja	1.758.229	1.642.581
Obveze iz specifičnih poslova	-	-
Obveze po osnovu plaća, naknada i ost.prim.uposlenih	452.202	430.882
Druge obveze	68.074	71.964
Obveze za PDV	160.493	74.885
Obveze za ostale poreze i druge dažbine	-	-
Obveze za porez na dobit	-	-
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	-	-
G) ODLOŽENE POREZNE OBVEZE	-	-
POSLOVNA PASIVA	12.883.725	13.613.662
Izvanbilančna evidencija - vanbilančne pasiva	-	-
UKUPNO PASIVA	12.883.725	13.613.662

Ivan Pandža, Generalni direktor

Izvešće o gotovinskim tijekovima za period od 01.01. do 31.12.2013. godine			
(IZRAVNI METOD)			
Ceste d.d. Mostar			
	O p i s	Tekuća godina	Prethodna godina
A.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (od 1 do 3)	12.973.845	15.110.884
1	Prilivi od kupaca i primljeni avansi	12.959.393	15.099.142
2	Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	-	-
3	Ostali prilivi od poslovnih aktivnosti	14.452	11.742
II	Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (od 1 do 5)	13.856.509	14.742.131
1	Odlivi iz osnova isplate dobavljačima i dati avansi	6.556.511	7.749.949
2	Odlivi iz osnova plaća, naknada plaća i drugih primanja uposlenih	5.404.487	5.191.702
3	Odlivi iz osnova plaćenih kamata	-	418
4	Odlivi iz osnova poreza i drugih dažbina	910.914	1.065.521
5	Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	984.597	734.541
III	Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I – II)	-	368.753
IV	Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	882.664	-
B.	GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	-	-
1	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-
2	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	-	-
3	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	-	-
4	Prilivi iz osnova kamata	-	-
5	Prilivi iz osnova dividendi i učešća u dobiti	-	-
6	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	-
II	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti	-	-
1	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-
2	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-
3	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	-
4	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	-
III	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti	-	-
IV	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti	-	-
C.	GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI		
I	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 1 do 4)	335.689	191.934
1	Priliv iz osnova povećanja osnovnog kapitala	-	-
2	Priliv iz osnova dugoročnih kredita	-	-
3	Priliv iz osnova kratkoročnih kredita	-	-
4	Priliv iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	335.689	191.934
II	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (od 1 do 6)	366.066	-
1	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-
2	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	-
3	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-
4	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	366.066	-
5	Odlivi iz osnova isplaćenih dividendi	-	-
6	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obveza	-	-
III	Neto prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (I-II)	-	191.934
IV	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (II-I)	30.377	-
D.	UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	13.309.534	15.302.818
E.	UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	14.222.575	14.742.131
F.	NETO PRILIV GOTOVINE (D-E)	-	560.687
G.	NETO ODLIV GOTOVINE (E-D)	913.041	-
H.	Gotovina na početku izvještajnog perioda	1.377.114	816.427
I.	Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-
J.	Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-
K.	Gotovina na kraju izvještajnog perioda (H+F-G+I-J)	464.073	1.377.114

Ivan Pandža, Generalni direktor

Izvešće o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2013.				
Ceste d.d. Mostar				
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Ost. rezerve	Akumulir. neraspor. dobit/ nepokriv. gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4)
1	2	3	4	5
1.Stanje na dan 31/12/2011. godine	11.740.579	1.340.902	(524.596)	12.556.885
2.Efekti promjena u račun.politikama	-	-	-	-
3.Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
4.Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2011. godine, odnosno, 01.01.2012. godine	11.740.579	1.340.902	(524.596)	12.556.885
5.Efekti revalorizacije materijalnih i nemater.sredstava	-	-	-	-
6.Nerealizovani dobiti/gubici po osn.financijskih sred.raspol.za prodaju	-	-	-	-
7.Kursne razlike nastale prevođenjem fin.izvješća u valutu prezentacije	-	-	-	-
8.Neto dobit(gubitak perioda) iskazan u bilancu uspjeha	-	-	(1.163.535)	-1.163.535
9.Neto dobiti/gubici prizn.dir.u kapitalu	-	(524.596)	524.596	-
10.Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriva dobitka	-	-	-	-
11.Emisija dion.kapitala i dr.obl.poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	-	-	-	-
12.Stanje na dan 31/12/2012.god	11.740.579	816.306	(1.163.535)	11.393.350
13.Efekti promjena u rač.politikama	-	-	-	-
14.Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-
15.Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2012.god.odnosno 01.01.2013.g.	11.740.579	816.306	(1.163.535)	11.393.350
16.Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	-	-	-	-
17.Nerealizovani dobiti/gubici po osn. finans.sreds.raspol.za prodaju	-	-	-	-
18.Kursne razlike nastale prevođenj. fin.izvješća u valutu prezentacije	-	-	-	-
19.Neto dobit (gubitak) perioda iskazan u bilancu uspjeha	-	-	(1.414.577)	(1.414.577)
20.Neto dobiti/gubici priznati u kapit.	-	(816.306)	1.163.535	347.229
21.Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriva gubitka	-	-	-	-
22.Emisija dion.kapit.i dr.oblici poveć. ili smanjenja osnovnog kapitala	(347.230)	-	-	(347.230)
23.Stanje na dan 31.12.2013. godine	11.393.349	-	(1.414.577)	9.978.772

Ivan Pandža, Generalni direktor

Uprava je pripremila financijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje.

Nadzorni odbor nije održao sjednicu nakon izdavanja financijska izvješća te nije usvojio izvješća o radu i poslovanju sa bilancom stanja i uspjeha i iste podnio skupštini društva na usvajanje.

III. IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA

1. Uvod

Dioničko društvo „Ceste“ Mostar (u daljem tekstu Društvo) upisano je u registar kod Županijskog /Kantonalnog suda u Mostaru 24.09.2002. godine, pod brojem 1-4234, na temelju pravomoćnog Rješenja Agencije za privatizaciju Federacije BiH broj 01-02-597/2002 od 31.01.2002. godine. Nastalo je preoblikovanjem Javnog poduzeća „Ceste Herceg Bosne“ d.o.o Mostar, u procesu privatizacije putem javnog upisa dionica. Skraćeni naziv Društva je „Ceste“ d. d. Mostar.

Temeljni kapital Društva upisan je u iznosu od 11.740.575 KM, a sastoji se od:

- a) državnog kapitala u iznosu od 10.947.062 KM, što čini 93,24% temeljnog kapitala Društva
- b) dioničkog kapitala u iznosu od 793.513 KM, što čini 6,76 % temeljnog kapitala Društva

Temeljni kapital Društva podijeljen je na 939.246 redovnih (običnih) dionica. Nominalna vrijednost jedne dionice je 12,50 KM.

Pravo upravljanja nad državnim kapitalom od 93,24% dodijeljeno je Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija-Trg Ivana Krndelja bb Mostar, (u daljem tekstu resorno ministarstvo), a preostali dio od 6,76% kapitala u vlasništvu je 29 malih dioničara: ZIF "Herbos fond" d.d. Mostar 1,6204%; ZIF "MI-Group" d.d. Sarajevo 1,2861%; IF „Crobih fond“ d.d Mostar 0,6482%, te ostali dioničari u ukupnim udjelima 3,2053.

Djelatnost Društva upisana u sudski registar je izgradnja cesta i autocesta, i ostale djelatnosti čišćenja.

Unutarnja organizacija i način rada Društva uređeni su Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji iz rujna 2012. godine. Organizacioni dijelovi su:

- Uprava Društva,
- Služba održavanja,
- Služba razvoja i zaštite,
- Služba pravnih i općih poslova,
- Služba računovodstva i financija.

Organizacijske jedinice za određeno područje su tehničke ispostave (TI) kojim rukovodi upravitelj tehničke ispostave a to su:

- Tehnička ispostava Livno,
- Tehnička ispostava Grude,
- Tehnička ispostava Mostar,
- Tehnička ispostava Kiseljak,
- Tehnička ispostava Orašje.

Na dan 31.12.2013. godine, u Društvu je bilo uposleno 266 uposlenik.

Sjedište Društva je u Mostaru u Ulici Ante Starčevića bb.

U Zabilješkama uz financijske izvještaje data je izjava da su svi financijska izvješća u značajnoj mjeri sastavljeni sukladno Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).

2. Predmet, cilj i obim revizije

Predmet revizije su financijska izvješća Društva za 2013. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj naše revizije je da na osnovu provedene revizije izrazimo mišljenje da li su financijska izvješća pripremljena u svakom značajnom pogledu sukladno važećoj zakonskoj regulativi i primjenjivom okviru financijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procjenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu financijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola uspostavljenih u svrhu

zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i sprječavaju značajno pogrešna prikazivanja u financijskim izvještajima. Pažnju ćemo usmjeriti i na poduzete aktivnosti od strane Uprave na implementaciji preporuka datih u prethodnoj reviziji.

Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sustavom uzorka ispitali smo procese koji se odnose na obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti, zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, planiranje poslovnih aktivnosti i sa njima povezane račune vezane za sredstva, obveze i kapital, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove poslovanja. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za financijsko izvještavanje.

3. Postupanje po preporukama iz prethodnog izvještaja

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH, četvrti put provodi reviziju financijskih izvješća Društva i usklađenosti iskazanih iznosa sa važećim zakonskim i drugim propisima. Prethodna revizija rađena je za 2011. godinu i dano je mišljenje sa rezervom iz sljedećih razloga.

U financijskim izvješćima Društva na dan 31.12.2011. godine podcijenjeni su troškovi i obveze, jer nisu vršena rezerviranja sukladno MRS 37. Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva. Naime, 20.06.2011. godine po inspekcijskom nadzoru od strane Porezne uprave FBiH Društvu je utvrđena dodatna porezna obveza u iznosu od 229.725 KM. Rezerviranja nisu izvršena ni po osnovu sudskih sporova koji se vode protiv Društva za naknadu štete kod saobraćajnih nezgoda koje su se dogodile zbog oštećenog kolovoza koje Društvo održava u iznosu od 172.412 KM.

Isplata naknade za rad na terenu u iznosu od 349.722 KM i naknade regresa za godišnji odmor u iznosu od 126.500 KM izvršena je po odluci Direktora Društva sukladno Pravilniku o plaćama koji nije usklađen sa odredbama Zakona o radu i odredbama Općeg kolektivnog ugovora.

U 2011. godini izvršena je nabavka roba i usluga u iznosu od 6.454.225 KM, od 356 pravnih i fizičkih osoba. Za samo četiri nabavke ukupne vrijednosti 578.924 KM, proveden je postupak sukladno Zakonu o javnim nabavkama u BiH. Ostale nabavke vršene su po odobrenju izvršnih direktora uz suglasnost Direktora Društva, te se nije mogla potvrditi visina iskazanih troškova nastalih bez provođenja odredbi navedenog Zakona.

Provedenom revizijom utvrdili smo da je Društvo izmirilo obveze utvrđene inspekcijskim nadzorom od strane Porezne uprave FBiH i da nije u 2013. godini vršilo obračun i isplatu naknade regresa za godišnji odmor jer je u prethodnoj godini iskazalo gubitak u poslovanju. Nisu otklonjeni nedostaci kod obračuna naknada za rad na terenu i nisu otklonjeni propusti kod provođenja odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH.

Federalna uprava za inspekcijske poslove je 18.09.2013. godine sačinila zapisnik o inspekcijskom nadzoru u kojem, između ostalog, navode da je uvidom u predočenu dokumentaciju utvrđeno da poslodavac u dužem vremenskom periodu angažira dva izvršioca na poslovima spremačica/održavanja čistoće temeljeno ugovorima o privremenim i povremenim poslovima, a koji poslovi kao takvi nisu precizirani predočenim Pravilnikom o radu.

Društvo za reviziju „Expert“ d.o.o. Zenica sukladno Ugovoru o reviziji broj:18/14 od 23.01.2014. godine obavilo je reviziju ispitivanja obveznosti primjene Zakona o javnim nabavkama BiH za gospodarsko društvo „Ceste“ d.d Mostar.

4. Sustav internih kontrola

Izvršili smo procjenu uspostavljanja, funkcioniranja i nadzora sustava internih kontrola na temelju provedene revizije značajnijih procesa poslovanja i povezanosti istih sa financijskim izvješćima i utvrdili sljedeće:

Društvo je uvodeći ISO standarde donijelo niz internih akata, odnosno procedura kojima su opisani poslovni procesi i aktivnosti koje se odvijaju u Društvu. U rujnu 2012. godine Društvo je donijelo novi: Pravilnik o radu; Pravilnik o plaćama, dodacima i naknadama plaća u Društvu, te Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (u daljem tekstu Pravilnik) kojima je utvrđeno sljedeće: **Pravilnikom o radu regulirano je:** sklapanje ugovora o radu; uvjeti za zasnivanje radnog odnosa; način zasnivanja radnog odnosa; izbor kandidata; provjeravanje stručnih i drugih sposobnosti i probni rad, vrijeme trajanja ugovora; sadržaj ugovora o radu; obrazovanje i osposobljavanje za rad i sva ostala pitanja iz radnog odnosa.

Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama plaća u Društvu regulirane su: plaće i naknade plaća; druga primanja koja imaju karakter plaće; naknade za otpremninu i jubilarne nagrade, naknade troškova za službena putovanja; naknade troškova za rad na terenu; naknade troškova za odvojeni život; naknade troškova za topli obrok u tijeku rada; naknada troškova prijevoza na posao i s posla i druge naknade uposlenika iz radnog odnosa. **Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta regulirana je:** Organizacija Društva; Funkcije i opseg poslova organizacionih struktura Društva; Sistematizacija poslova i radnih zadataka, Opis poslova sa nadležnostima i odgovornostima, kao i vrednovanje radnih mjesta.

Međutim, naprijed navedena interna akta nisu bila dovoljna da se uspostavi funkcionalan sustav internih kontrola, obzirom da se ne može potvrditi da organi upravljanja funkcioniraju u skladu sa nadležnostima i danim ovlaštenjima, što dovodi u pitanje ukupno funkcioniranje Društva kao cjeline.

Upravu Društva čine četiri člana, direktor i tri izvršna direktora. Uvidom u zapisnike sa sjednica Uprave Društva i na temelju prepiski koje nam je dostavio v.d. izvršni direktor za računovodstvo i financije, jasno je da Uprava kao takva ne funkcionira konstatovano je da se stavovi članova Uprave o bitnim stvarima mimoilaze (o načinu obračuna amortizacije, o ispravci vrijednosti potraživanja, visini rezerviranja sudskih sporova i slično). Navedeno potvrđujemo sljedećim, amortizacija se prvo obračunala po minimalnim stopama iz "Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije" sukladno usvojenim računovodstvenim politikama u iznosu 1.343.074 KM, te se na osnovu istog sačinio set finansijskih izvješća, koje je potpisao samo **Voditelj službe računovodstva**, a koje nije htio potpisati Direktor Društva, pa samim time nisu mogli biti dostavljeni Agenciji za pružanje finansijskih, informatičkih i posredničkih usluga d.d. Mostar (FIP). Sačinjen je drugi set finansijskih izvješća, u kojem je smanjena amortizacija za 576.498 KM, koje je potpisao **Voditelj službe financija** i direktor Društva. Izmijenjena finansijska izvješća dostavljena su FIP-u i bila su temelj su naše revizije. Također navodimo i sljedeće, temeljem Statuta i Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Voditelja službe u Sektoru imenuje i razrješava direktor Društva na prijedlog nadležnog izvršnog direktora. Nije postupljeno po navedenom obzirom da je **Voditelj službe financija imenovan je bez suglasnosti nadležnog izvršnog direktora, odnosno protivno njegovoj izričitoj zabrani o imenovanju.**

Ne funkcioniranje interne kontrole, a što se u konačnici odražava i na rad Uprave ogleda se u: konstantnom iskazivanju gubitka u poslovanju, neprihvatanju Plana poslovanja za 2013. godinu, Strategijskog plana poslovanja za 2013-2015. godinu i Izvještaja o poslovanju za prethodnu godinu od strane Nadzornog odbora i Skupštine (kako stoji u zapisniku sa sjednice Nadzornog odbora, Uprava nije mogla objasniti kako se desilo da se gubitak Društva od 408.875 KM po Bilanci uspjeha na dan 30.06.2012. godine poveća na gubitak od 1.163.535 KM na dan 31.12.2012. godine, a naknadno je fakturirana tj. oprihodovana Vanredna situacija prema investitoru J.P. Ceste Federacije u 2012. godini što je trebalo smanjiti gubitak iza polugodišnjeg obračuna, a dogodilo se upravo suprotno da je **gubitak značajno porastao**); Uprava Društva nije ispoštovala donesene odluke Nadzornog odbora. Navodimo primjer: Nadzorni odbor je na svojoj 14. sjednici dana 08.03.2013. godine donio Odluku kojom se Upravi Društva daje suglasnost i nalog da izvrši izmjene i dopune Pravilnika o radu na način da se u Pravilnik unesu odredbe da se zapošljavanje može jedino vršiti putem javnog natječaja, da će se zapošljavanje vršiti isključivo po Planu zapošljavanja sukladno usvojenom godišnjem Planu od strane Nadzornog odbora i Skupštine, te da se jedino u slučaju iznimne situacije i naknadno nastale potrebe zapošljavanje može izvršiti mimo Plana, ali uz prethodnu suglasnost Nadzornog odbora. Nije izvršena dopuna Pravilnika o radu kojim je regulirano da o potrebi zasnivanja radnog odnosa odlučuje direktor na osnovu pismenog zahtjeva/Prijedloga izvršnih direktora i rukovodilaca tehničkih ispostava, gdje postoji potreba popunjavanja radnog mjesta, što za

posljedicu ima netransparentan prijem djelatnik bez stvarno utvrđenih potreba za novim djelatnicima. Navedeno također dovodi u pitanje opravdanost upošljavanja. Ovi propusti su konstatirani i u ranijim izvješćima o reviziji finansijskih izvješća za 2009. i 2011. godinu. **Uposlenici su se primali bez suglasnosti Nadzornog odbora, bez usvojenog plana i programa upošljavanja i isključivo bez natječaja.**

Nadzorni odbor je (kako stoji u zapisnicima Nadzornog odbora) skretao pozornost Upravi da su više puta prekršili Zakonski propis, jer prilikom zapošljavanja radnika na određeno i neodređeno vrijeme nisu tražili suglasnost resornog ministarstva što su bili obvezni. Uprava je također mimo zakonskih propisa potpisivala i ugovore o djelu za angažiranje lica za obavljanje poslova i zadataka koji su propisani postojećom sistematizacijom radnih mjesta Društva. Po navedenim ugovorima plaćani su iznosi koji su daleko veći od iznosa predviđenih po važećoj sistematizaciji. Primjer takvog načina navodimo angažman po Ugovoru o djelu za obavljanje poslova „odnosa sa javnošću“, kojim je regulirano plaćanje u neto iznosu 1.500 KM mjesečno, a po sistematizaciji Društva navedeni poslovi su vrednovani cca 950 KM neto (za puno radno vrijeme). Navedeni ugovori su konstantno produživani više od godinu dana, iako je Nadzorni odbor na jednoj od sjednica izričito tražio da se isti obustave i ponište.

Ne funkcioniranje Uprave Društva dovelo je do niza propusta u sastavljanju i prezentaciji finansijskih izvješća : nepoštovanje Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) kod obračuna amortizacije; nije izvršena ispravka vrijednosti zastarjelih potraživanja, obračun i isplata terenskog dodatka nije vršena sukladno propisima, troškovi reprezentacije i goriva vršeni su bez utvrđenih pravila i odobrenja nadležnih. Troškovi se ne evidentiraju u periodu u kojem su i nastali, tako de je račun kooperanta Ceste Company d.o.o Kiseljak iz prethodne godine u iznosu od 102.381 KM evidentiran u 2013.godini, što je dovelo da su troškovi i obveze tekućeg perioda precijenjene za navedeni iznos. Također, kod ugovaranja građevinskih usluga i nabavke materijala, prilikom izbora dobavljača nisu poštovanje odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH. Uprava nije redovito izvještavala Nadzorni odbor o procesima nabavki i nije dostavljala mjesečna izvješća.

Nadzorni odbor čine četiri člana, predstavnika državnog kapitala, a peti član kao predstavnik malih dioničara nije izabran. Uvidom u zapisnike sa sjednica Nadzornog odbora, evidentno je da jedan član Nadzornog odbora najčešće nije prisustvovao sjednicama, pogotovu u slučajevima gdje je njegovo prisustvo uslovljavalo donošenje bitnih odluka za upravljanje u Društvu. Izostanak ovog člana Nadzornog odbora imao je za posljedicu nemogućnost donošenja važnih odluka i rješavanja bitnih pitanja vezanih za nadzor i poslovanje Društva. **Ugovorima zaključenim sa članovima Nadzornog odbora, a i Poslovníkom o radu Nadzornog odbora nisu decidno regulirane obveze članova Nadzornog odbora, niti je isplata naknade uvjetovana prisustvovanju sjednicama, bez obzira na obaveze i nadležnosti utvrđene Zakonom o gospodarskim društvima i Statutom Društva, kojim je naloženo da: Nadzorni odbor nadzire rad dioničkog društva; nadzire rad uprave; usvaja izvješća uprave o poslovanju po polugodišnjem i godišnjem obračunu, sa bilancom stanja i bilancom uspjeha i izvješćem revizije i druge poslove iz svoje nadležnosti.**

Također naglašavamo da je član Nadzornog odbora iako nije prisustvovao sjednicama uredno primao mjesečno naknadu za „svoj rad“ u iznosu od 869 KM. Opravdanost ovakvog načina isplate revizorski tim ne može potvrditi obzirom na isplaćenu neto naknadu u iznosu od 10.428 KM na godišnjem nivou. Nadzorni odbor se u više navrata obraćao resornom ministarstvu da je „blokiran“ u radu zbog neprisustvovanja sjednicama jednog člana, međutim ne možemo potvrditi da su od strane ministarstva po ovom pitanju poduzete određene aktivnosti.

Skupština Društva održala je sjednicu 28.06.2013. godine na kojoj je donijela Odluku o neusvajanju Godišnjeg izvješća o poslovanju za razdoblje I-XII 2012. godine; Odluku o neusvajanju Plana poslovanja za 2013. godinu; Odluku o neusvajanju Strateškog plana poslovanja za razdoblje 2013-2015: godine, te Odluku pokriću gubitka za 2012. godinu (razlozi neusvajanja navedenih akata su loše poslovanje Društva).

Pravo upravljanja nad državnim kapitalom od 93,24% dodijeljeno je Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija (u daljem tekstu resorno ministarstvo). Resorno ministarstvo bilo je upoznato sa nagomilanim problemima i ne možemo potvrditi da su poduzimali mjere za njihovo rješavanje.

Odjel za Internu reviziju nije formiran, što je bila obveza sukladno Zakonu o javnim poduzećima FBiH.

Ne možemo potvrditi da su predstavnici državnog kapitala štitili vlasnička prava državnog kapitala i da su poduzimali odgovarajuće mjere za rješavanje nagomilanih problema.

Vlasnici kapitala dužni su, aktivno se uključiti i poduzeti odgovarajuće mjere u prevazilaženju i rješavanju nagomilanih problema. U prvom redu riješiti status Uprave i Nadzornog odbora.

Osigurati funkcioniranje Društva u cilju uspješnog poslovanja, te osigurati uvjete za funkcioniranje sustava internih kontrola.

Preispitati Poslovnik o radu Nadzornog odbora i zaključene ugovore sa Predsjednikom i članovima Nadzornog odbora i poduzeti potrebne aktivnosti po istom.

5. Planiranje i izvještavanje

Uprava Društva sačinila je trogodišnji Plan poslovanja u travnju 2013. godine za period 2013-2015. godine, a isti Nadzorni odbor nije usvojio.

Plan poslovanja za 2013. godinu izrađen je od strane Uprave u travnju 2013. godine temeljem usvojene procedure–radne upute za planiranje i temeljem smjernica danih u trogodišnjem planu, te ostvarenih rezultata u 2012. godini kao i očekivanja u 2013. godini. Godišnjim planom poslovanja nije obuhvaćeno planiranje obima, količine i vrijeme izvođenja radova već se to vrši Operativnim mjesečnim planovima. Odgovornost za izradu mjesečnih planova imaju Upravitelji tehničkih ispostava, koje odobrava Uprava Društva. Za izradu operativnih planova odgovoran je izvršni direktor za održavanje, a za izradu financijskih i strateških planova odgovoran je izvršni direktor za računovodstvo i financije. Upravitelji tehničkih ispostava u suradnji s predstavnicima investitora (nadzorni organi) definiraju količine i vrijeme izvođenja radova kroz operativne, mjesečne planove. Nakon prikupljenih mjesečnih planova Izvršni direktori sa svojim suradnicima, koristeći prethodna iskustva i znanja izrađuju nacрте planova poslovanja za narednu godinu i isti se razmatraju na sastanku Uprave Društva. **Na osnovu prezentirane dokumentacije nismo mogli potvrditi da su mjesečni i operativni planovi pregledani i odobreni od strane Uprave, kao ni da su pripremljeni sukladno trenutnim stanjem Društva.**

Planom poslovanja za 2013. godinu postavljeni su ciljevi: smanjiti gubitak poslovanja u 2013. godini, napraviti novu organizaciju Društva, stvoriti pretpostavke za uspješno poslovanje u narednom trogodišnjem razdoblju, izvršiti racionalizaciju potrošnje i smanjiti troškove poslovanja (bez tačno utvrđenih iznosa koliko će iznositi smanjenje po pojedinim stavkama ili vrstama troškova), dosljedno primijeniti procedure kvalitete poslovanja – recertifikacija, uvesti sustav zaštite okoliša ISO 14000 i povećati osposobljenost uposlenih. Planom nije kvantitativno određeno smanjenja gubitka, smanjenje troškova i sl.

Skupština Društva dana 28.06.2013. godine donijela je Odluku kojom se ne usvaja Plan poslovanja za 2013. godinu i Strateški plan poslovanja za razdoblje 2013-2015. godine iz slijedećih razloga: zbog nedostavljanja mjera i konkretnih obrazloženja načina smanjenja troškova, zbog stava iznesenog na sjednici NO od strane v.d. izvršnog direktora za računovodstvo i financije da Plan koji je donijela Uprava ima male šanse da se ispuni i zbog neunošenja nikakve strategije i plana realizacije rješavanja statusa Društva i proglašenja djelatnosti Društva od javnog interesa koje je Skupština putem resornog ministarstva koje upravlja većinskom državnim kapitalom trebalo isto usvojiti i provesti, a što je bitno za opstojnost Društva.

Planirani i ostvareni financijski pokazatelji u 2013 godini su:

R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2012. god.	Plan za 2013. god.	Ostvareno u 2013. god.	Indeks (5/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	13.225.671	13.142.000	11.335.501	85,71	86,25
II	Rashodi	14.389.206	13.609.771	12.750.078	88,61	93,68
III	Gubitak (II – I)	(1.163.535)	(467.771)	(1.414.577)	121,58	302,41

Ostvareni prihodi su manji za 1.806.499 KM u odnosu na Plan poslovanja ili za 14%, a ostvareni rashodi za 859.693 KM ili za 6%, a gubitak je veći u odnosu na plan tri puta ili za 946.806 KM.

Planom predviđena investiciona ulaganja u iznosu od 329.059 KM su ostvarena u iznosu 691.677 KM ili 210% bez obrazloženje za prekoračenje plana. Od ostvarenih investicija na vlastita sredstva se odnosi 176.280 KM, a preostalih 515.397 KM iz sredstava financijskog najma – lizinga.

Planirane investicije se odnose na nabavu stroja za izvlačenje središnje crte, nabavu utovarnih posipača, kamiona i utovarivača i ulaganje u nabavu plugova za snijeg. Izvori financiranja za gore navedene investicije su vlastita sredstva i financijski lizing.

Planom je predviđeno upošljavanje novih uposlenika i umirovljenje postojećih, pa je planirano uposlenje 3 suradnika za operativu i 2 Upravitelja tehničkih ispostava dok je u tijeku 2013. godine izvršen je prijem 7 uposlenika na neodređeno vrijeme i 3 uposlenika na određeno vrijeme. Troškovi osposobljavanja djelatnika za 2013. godine planirani su u iznosu od 15.000 KM ostvareni su u iznosu od 7.320 KM ili 49%.

Izvešće o poslovanju Uprava sačinjava dva puta godišnje i podnosi ga Nadzornom odboru, Odboru za reviziju i Skupštini. Izvešće o realizaciji plana i programa prema Vladi FBiH vrši se putem resornog ministarstva jedanput godišnje nakon usvajanja izvješća od strane Skupštine Društva. Izvešće o poslovanju za 2013. godinu u tijeku revizije nije bilo sačinjeno niti usvojen od strane Uprave.

Potrebno je osigurati da Uprava pregleda i odobri planove nižih organizacionih jedinica (Tehničkih ispostava), te obezbijedi realne planove sukladno trenutnim stanjem i obezbijedi uslove kako bi se isti usvojili od strane Nadzornoga odbora i Skupštine;

Potrebno je da Društvo uspostavi pokazatelje financijskih i operativnih rezultata za praćenje realizovanih sredstava u odnosu na planirana sredstva, da provodi tekuće aktivnosti nadzora nad postavljenim kontrolama i da vrši procjenu uspješnosti kontrole planiranja. Uprava je dužna da blagovremeno pripremi godišnje financijske izvještaje, izvještaj o poslovanju i predloži način pokrivanja iskazanog gubitka;

Uprava treba poduzeti aktivnosti da se planiranje i izvještavanje vrši sukladno zakonskim odredbama, te poduzeti odgovarajuće aktivnosti da se ostvare planirane veličine.

6. Prihodi i rashodi

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su kako slijedi:

	01.01. - 31.12.2013.	01.01. - 31.12.2012.
PRIHODI	11.335.502	13.225.671
I Poslovni prihodi (prihodi ostvareni prodajom)	11.270.646	13.016.463
Prihodi ostvareni održavanjem magistralnih cesta	9.603.758	10.919.410
Prihodi ostvareni održavanjem regionalnih cesta	1.407.048	1.589.980
Prihodi od usluga drugim komitentima	259.840	507.072
II Prihodi od financiranja	639	1.077
III Ostali prihodi	64.217	208.131

Prihodi ostvareni prodajom iskazani su u iznosu od 11.270.646 KM i u odnosu na prošlu godinu **manji su za 1.745.817 KM ili 13,4 %**. Čine ih: prihodi ostvareni održavanjem magistralnih cesta 9.603.758 KM ili 85% ostvarenog prihoda; prihodi ostvareni održavanjem regionalnih cesta 1.407.048 KM ili 12% ostvarenog prihoda; prihodi od usluga drugim komitentima 259.840 KM ili 2% ostvarenog prihoda od prodaje.

Ostali prihodi iskazani su u iznosu od 64.217 KM, znatno su manji od ostalih prihoda iskazanih u prethodnom periodu (tri puta), a čine ih: refundacija bolovanja 35.110 KM; prihodi od ukidanja rezerviranja po započetim sudskim sporovima 22.425 KM; prihodi od naknada šteta od osiguranja 3.211KM, te ostali prihodi u ukupnom iznosu 3.471KM.

Društvo najveći dio prihoda ostvaruje na domaćem tržištu, **baveći se održavanjem magistralnih cesta** (u 2013. godini, to je činilo 85% poslovnog prihoda), a na temelju potpisanih okvirnih sporazuma o

održavanju magistralnih cesta sa JP Ceste FBiH za period 2009.-2013. godina. Manji dio prihoda ostvari na temelju potpisanih ugovora sa Županijskim upravama za ceste za održavanje regionalnih i lokalnih cesta.

U 2013. godini, Društvo nije potpisalo Okvirni sporazum za održavanje magistralnih cesta na petogodišnji period sa JP Ceste FBiH, zbog čega je dalje poslovanje Društva upitno, već je nastavilo održavati magistralne ceste na temelju suglasnosti, koju je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija dalo JP CESTE Federacije Sarajevo za produženje postojećih Okvirnih sporazuma za redovno održavanje magistralnih cesta sa izvođačima radova na teritoriju Federacije BiH. Navedeno ministarstvo je 11.03.2013.godine, dalo suglasnost na produženje Okvirnog sporazuma u periodu od godinu dana od 15.03.2013 do 15.03.2014. godine.

6.2 Poslovni rashodi

Na datum bilance, u financijskim izvještima iskazani su slijedeći rashodi:

	01.01.-31.12.2013.	01.01.-31.12.2012.
RASHODI	12.750.078	14.389.206
Poslovni rashodi	12.386.569	14.202.708
Financijski rashodi	141.186	350
Ostali rashodi i gubici	11.527	137.419
Rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	210.796	48.729

Ukupni rashodi u 2013. godini iznosili su 12.750.078 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 11%. U njihovoj strukturi najznačajniji su poslovni rashodi.

Poslovni rashodi koje čine troškovi poslovanja ostvareni u iznosu od 12.386.569 KM, u odnosu na prethodnu godinu, manji su za 13%.

Struktura poslovnih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2013.	01.01.-31.12.2012.
Poslovni rashodi	12.386.569	14.202.708
Materijalni troškovi	4.129.547	4.375.851
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	5.634.160	5.404.353
Troškovi proizvodnih usluga	1.299.971	2.561.803
Amortizacija	768.378	1.293.934
Troškovi rezervisanja	70.000	70.000
Nematerijalni troškovi	484.513	496.767

6.2.1 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su u iznosu od 4.129.547 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 6%. U okviru ove pozicije iskazuju se sirovine i materijal, utrošena energija i gorivo, utrošeni rezervni dijelovi, otpis sitnog inventara i autoguma.

Utrošene sirovine i materijal iskazane su 2.625.961 KM čine 64% ukupnih materijalnih troškova. Ove troškove u najvećem dijelu čine utrošeni pomoćni materijal za izradu učinaka u iznosu od 1.370.647 KM, osnovni materija i sirovine u iznosu od 877.292 KM, pomoćni materijal izrade u iznosu od 203.380 KM i utrošeni osnovni materijal i sirovine za izradu učinaka u iznosu od 135.697 KM. Materijal za izradu učinka se odnosi na nabavu soli za zimsko održavanje (Macot Sol d.o.o. Mostar u iznosu od 355.392 KM), nabavu farbe za horizontalnu signalizaciju (Chemo Comerc Kočerin u iznosu od 449.015 KM), vertikalnih znakova (Rival B&V CO d.o.o. Kreševo u iznosu od 346.630 KM), nabavka asfaltne mase i posipnog materijala za zimsko održavanje od više dobavljača. Navedene nabavke su obavljene otvorenim javnim postupkom ili konkurentskim postupkom nabave. Ostali troškovi na ovoj poziciji odnose se na uredski materijal, materijal za čišćenje i higijenu, materijal za održavanje vozila i opreme i slično.

Utrošena energija i gorivo iskazana je u iznosu od 1.318.217 KM čine 32% ukupnih materijalnih troškova. U okviru ove grupe najveći dio u iznosu od 1.277.984 KM odnosi se na utrošeno gorivo, od čega se iznos od 1.176.333 KM odnosi na dizel gorivo, benzin i motorno ulje potrošeno u poslovne svrhe, a iznos od 101.651 KM na dizel gorivo, benzin i motorno ulje za putnička vozila. Ostali troškovi odnose se na utrošenu električnu energiju u iznosu od 40.233 KM. **Proces nabavke goriva u 2013. godini nije uspješno proveden tako da su korišteni dobavljači iz prethodnog perioda.**

Utrošeni rezervni dijelovi iskazani su 101.594 KM, čine utrošeni rezervni dijelovi za teretna vozila i strojeve u iznosu od 99.778 KM i utrošeni rezervni dijelovi za putnička vozila u iznosu od 1.815 KM.

Otpis sitnog inventara i autoguma iskazan je u iznosu od 83.775 KM, čini otpis sitnog inventara u iznosu od 41.907 KM i otpis autoguma u iznosu od 41.868 KM.

6.2.2 Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih primanja uposlenih iskazani su u bilanci uspjeha u iznosu od 5.634.160 KM, a čine ih bruto plaće, troškovi ostalih primanja i naknada uposlenih, troškovi naknada ostalim fizičkim licima i naknade za putne troškove.

Troškove primanja uposlenih čine:

Bruto plaća	4.292.411
Troškovi ostalih primanja i naknada uposlenih	1.186.846
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	120.473
Naknade za putne troškove	34.430
Ukupno:	5.634.160

Bruto plaće iskazane su u iznosu od 4.292.411 KM predstavlja 77% primanja uposlenih. Prema podacima Društva Bruto plaću čine: troškovi plaća u iznosu od 3.009.567 KM, doprinosi na osnovicu na teret poslodavca 408.480 KM i troškovi naknada plaća u iznosu od 874.365 KM. U okviru pozicije troškova plaća u poslovnoj evidenciji nije osigurana analitička evidencija za sve pozicije koje čine bruto plaću (neto plaća, porez na plaću doprinose iz plaće). Također, na poziciji redovnog rada su knjiženi i prekovremeni rad, rad u vrijeme sedmičnog odmora i blagdanima koji imaju uvećanu satnicu pa tako osnovica se uvećava za prekovremeni rad 50%, za rad na dane sedmičnog odmora 20% i za rad blagdanima koji su po zakonu neradni 50%. Uvećanje plaće se obračunava na osnovu evidencije sati za obračun plaća odobrenih od Upravitelja tehničkih ispostava i izvršnog direktora za tehničko održavanje i za 2013. godinu iznosi 304.043 KM što predstavlja 10% od ukupnog troška redovnog rada. Isplatu plaće za prosinac 2013. godine Društvo je izvršilo u siječnju 2014. godine.

Obračun plaća i naknada reguliran je Pravilnik o radu i Pravilnik o plaćama, dodacima i naknadama plaća u Društvu te pojedinačnim ugovorima o radu uposlenika.

Plaće Upravi regulirane su Zakona o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u FBiH i javnim poduzećima u većinskom vlasništvu Federacije BiH i Ugovorom o ovlaštenjima, odgovornostima i pravima članova Uprave sukladno aktu Federalnog ministarstva prometa i komunikacija od 02.06.2009. godine. Obzirom da navedenim Zakonom nisu decidno navedene druge vrste naknada iz radnog odnosa, osim plaća smatramo da su se iste trebale regulirati Pravilnikom o radu i Pravilnikom o plaćama.

Mjesečna plaća generalnom direktoru utvrđena je u visini 4,3 i za izvršne direktore u visini 3,7 prosječnih mjesečnih neto plaća isplaćenih u Federaciji BiH za prethodna tri mjeseca.

Isplaćena plaća Direktor Društva za prosinac 2013. godine iznosi 4.283 KM i to je ujedno i najveća plaća isplaćena za taj mjesec. Najmanja plaća isplaćena u prosincu iznosi 443 KM, a prosječna plaća u Društvu za 2013. godinu iznosi 807,37 KM.

Troškovi ostalih primanja i naknada uposlenih iskazani su iznose 1.186.846 KM, a odnose se na topli obrok 487.810 KM, na naknade za rad na terenu 384.606 KM, na troškove prevoza 274.888 KM, naknade za odvojeni život, naknade za stručno usavršavanje i osposobljavanje, naknade troškova i materijalnih prava uposlenih, troškove otpremnina i poklona uposlenicima u ukupnom iznosu od 39.541 KM.

Naknada za topli obrok uposlenika, isplaćena u iznosu od 487.810 KM, vršila se na osnovu Odluke Direktora Društva iz 2003. godine i iznosila je 10 KM.

Naknada za rad na terenu isplaćena je u iznosu od 384.606 KM. Navedene naknade su regulirane Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama plaća u Društvu sukladno i članku 25. Općeg kolektivnog ugovora za teritoriju FBiH kojim je utvrđeno da uposleniku koji radi na terenu izvan mjesta zaposlenja u trajanju dužem od 30 dana neprekidno, pripada terenski dodatak. Za rad na terenu utvrđuju se dnevni iznos terenskog dodatka u visini od: ako nije osiguran smještaj i ishrana u okviru Društva, u visini propisane dnevnice za službeno putovanje; ako je osiguran smještaj i ishrana u okviru Društva, 20% od visine propisane dnevnice za službeno putovanje; ako je osiguran samo smještaj u okviru Društva, u visini propisane dnevnice za službeno putovanje; ako je osigurana samo ishrana u okviru Društva, priznaju se troškovi u visini plaćenog hotelskog računa, izuzev lux kategorije i 20% od visine propisane dnevnice za službeno putovanje. **U izabranom uzorku ustanovljeni su obračuni naknade za rad na terenu na osnovu evidencije sati za obračun plaća odobrenih od Upravitelja tehničkih ispostava i izvršnog direktora za tehničko održavanje za rad na terenu u periodu kraćem od 30 dana (npr. 3, 5, 11, 13, 15, 17, 21 dan) što nije sukladno internim aktom i zakonskom regulativom. Za rad na terenu nisu izdate odluke nadležnih kojima se djelatnici, kojima je isplaćen terenski dodatak, upućuju na teren u određenom periodu. Evidentiranja troškova na ovakav način nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i Okvirom za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća prema MRS-a.**

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani u bruto iznosu 120.473 KM, a odnose se na: naknade članovima Nadzornog odbora 54.314 KM, naknade članovima odbora za reviziju 24.608 KM, naknade po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 41.550 KM.

Aktom Federalnog ministarstva prometa i komunikacija od 02.06.2009. godine, a sukladno Zakonu o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja Institucija u FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH je regulirano da predsjedniku Nadzornog odbora pripada naknada 65% od iznosa dvije prosječne isplaćene mjesečne neto plaće po zaposlenom ostvarene u FBiH prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

Članovima Nadzornog odbora naknada iznosi 80 % od naknade predsjednika Nadzornog odbora. Naknada predsjedniku Nadzornog odbora isplaćena za prosinac 2013. godine iznosi 1.087 KM, a članovima Nadzornog odbora 869 KM.

Istim aktom utvrđena je i naknada Predsjedniku odbora za reviziju i iznosi 70% utvrđene mjesečne naknade Predsjednika Nadzornog odbora i za prosinac 2013. godine isplaćena je u iznosu od 761 KM, a članovima Odbora za reviziju 90% utvrđene naknade članova Nadzornog odbora, a za prosinac 2013. godine isplaćena je u iznosu 609 KM.

Ugovori koji su potpisani sa članovima Nadzornog odbora su više formalnog karaktera jer ne određuju nadležnosti i odgovornosti članova, naknade nisu uvjetovane prisustvom na sjednicama, te se obračunaju i isplaćuju mjesečno bez obzira da li su isti prisustvovali sjednicama i stvarno obavljali povjerene im zadatke. Navedeno potvrđujemo uvidom u Zapisnike sjednica Nadzornog odbora gdje je utvrđeno ne prisustvovanje određenog člana na više sjednica, dok je naknada uredno obračunata i isplaćena. Također, uvidom u Poslovnik o radu Nadzornog odbora Društva (u nastavku Poslovnik), utvrđeno ja da isti ne sadrži tačno i precizno utvrđena odgovornosti i nadležnosti članova nadzornog odbora niti detaljna uputstva o načinu glasanja, kao i pravovaljano odlučivanje ukoliko sjednici prisustvuje dvije trećine ukupnog broja njegovih članova. Zapisnicima sjednica Nadzornog odbora ustanovljeno je otkazivanje više sjednica zbog neprisustvovanja četvrtog člana. Sukladno članku 269 i članku 270 Zakona o gospodarskim društvima, kojima su utvrđene nadležnosti Nadzornog odbora (nadzire poslovanje dioničkog društva, nadzire rad uprave, usvaja izvješća, podnosi Skupštini godišnje izvješće itd.) i kojim je jasno precizirano da su **Predsjednik i članovi nadzornog odbora dužni da svoje obaveze i odgovornosti izvršavaju sukladno interesima dioničara i dioničkog društva**, ne možemo potvrditi da je Nadzorni odbor Društva ispunio svoje obaveze prema Društvu, dioničarima i Skupštini. **Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je Poslovnik kao ni ugovor sa Predsjednikom i članovima nadzornog odbora detaljno odredio obaveze i nadležnosti Nadzornog odbora niti uvjetovao isplatu naknade na osnovu prisustva sjednicama. Neprisustvovanja sjednicama četvrtog člana i ne rad Nadzornog odbora nije sankcionisala niti Skupština društva.**

Naknade za Nadzorni odbor i Odbor za reviziju nisu ograničene prisustvom na sjednicama i radom navedenih organa što dovodi do opstrukcija redovnog rada i održavanja sjednica; Preispitati poslovnika o radu koji ne definira jasno način odlučivanja, kao ni odgovornosti i obaveze članova Nadzornog odbora te preispitati zaključene ugovore sa članovima i predsjednikom Nadzornog odbora s obzirom da isti ne sadrže ni osnovne odredbe nadležnosti i odgovornosti istih;

Naknade po osnovu po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 41.550 KM se obračunavaju na osnovu ugovora o djelima i ugovorima o povremenim i privremenim poslovima koji su potpisani na period od nekoliko mjeseci (dva do tri mjeseca), a na osnovu istih naknada je obračunata za period od pola godine ili tokom cijele godine u tijeku 2013. godine. Također, utvrđeno da poslodavac u tijekom cijele 2013. godine angažira dva izvršioca na poslovima spremačica/održavanja čistoće temeljeno ugovorima o privremenim i povremenim poslovima, a navedeni poslovi nisu precizirani Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta niti je njihovo trajanje sukladno vrsti ugovora. Ugovor o dijelu za poslove za odnose sa javnošću sa neto naknadom u iznosu od 1.500 KM predstavlja posao preciziran Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i sukladno istom naknada za rad na ovoj poziciji iznosi 950 KM, što znači da se postavlja pitanje opravdanosti zaključivanja ovog ugovora o djelu.

Naknade za putne troškove iskazane su 34.430 KM odnose se na dnevnice za službena putovanja u zemlji u iznosu od 14.890 KM, naknada za uporabu vlastitog vozila u iznosu od 14.945 KM i ostale troškovi službenih putovanja uposlenih u iznosu od 4.595 KM. **Uvidom u dokumentaciju za obračun naknade za uporabu vlastitog vozila u službena svrhe, nisu nam prezentirana rješenja za korištenje vlastitog vozila u poslovne svrhe te ne možemo potvrditi navedene troškove kao opravdane za poslovanje Društva.**

Društvo je dužno primjenjivati svoja interna akta usklađena sa zakonskom regulativom u pogledu ostvarivanja prava i obračuna na naknadu za rad na terenu;

Naknade za Nadzorni odbor i Odbor za reviziju nisu ograničene prisustvom na sjednicama i radom navedenih organa što dovodi do opstrukcija redovnog rada i održavanja sjednica; Preispitati poslovnika o radu koji ne definira jasno način odlučivanja, kao ni odgovornosti i obaveze članova Nadzornog odbora te preispitati zaključene ugovore sa članovima i predsjednikom Nadzornog odbora s obzirom da isti ne sadrže ni osnovne odredbe nadležnosti i odgovornosti istih;

Obračun naknada po osnovu po osnovu potpisanih ugovora o djelu vršiti samo za period naznačen u potpisanom ugovoru o djelu ili ugovoru o privremenim i povremenim poslovima; Preispitati opravdanost potpisanih ugovora o djelu ukoliko navedeni poslovi se definirani sistematizacijom i period potpisivanja ugovora o privremenim i povremenim poslovima koji ne može biti duži od par mjeseci.

6.2.3 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani 1.299.971 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 49%.

U okviru ove pozicije najznačajniji su troškovi kooperanata i troškovi održavanja, prijevozne usluge i zakup.

Troškovi kooperanata iskazani su 946.158 KM i čine 73% od troškova proizvodnih usluga, odnose se na usluge sukladno sa potpisanim Ugovorima sa kooperantima koji su zaključeni su na temelju ranije suradnje za obavljanje sljedećih poslova: za izvođenje radova na poslovima zimskog održavanja magistralnih i regionalnih cesta, za izvođenje radova na izradi horizontalne signalizacije, iznajmljivanje opreme, nabavka i postavljanje mreže i sl. **Revizorski tim ne može potvrditi opravdanosti angažiranja svih kooperanata u održavanju magistralnih i regionalnih cesta s obzirom na broj uposlenika (266), njihovu strukturu i stručnost, tehnički opremljenost i novonabavljenu opremu radi ispunjavanja uslova tendera, te dugogodišnje iskustvo u održavanju javnih cesta. Dok se angažiraju kooperanati za obavljanje redovnih poslova u isto vrijeme Uprava konstatuje neiskorištenost opreme i razmatra funkcionalnu metodu obračuna amortizacije što govori o neutrošenosti kapaciteta Društva i nepotrebnog uvećanja troškova. Također, odabir kooperanata i potpisani ugovori sa kooperantima nisu provedeni sukladno Zakonom o javnim nabavkama BiH. Također, uvidom u dokumentaciju ustanovljeni su troškovi prethodnog perioda (faktura Ceste Company d.o.o. Kiseljak za završene radove do 31.12.2012. godine koja je fakturirana na**

dan 07.02.2013. godine u iznosu od 102.381 KM koja je uknjižena u 2013. godini) te time dovodi do precijenjenosti troškova i obveza u 2013. godini.

Troškovi održavanja iskazani su 299.105 KM i čine 23% od troškova proizvodnih usluga. U okviru ove pozicije iskazane su: troškovi usluga tekućeg održavanja opreme i strojeva u iznosu od 248.417 KM, troškovi usluga održavanja osobnih vozila 36.549 KM, usluge održavanja softvera u iznosu od 11.598 KM, te ostale servisne usluge u iznosu od 2.541 KM. **Izbor dobavljača za usluge održavanja nije izvršen sukladno Zakonu o javnim nabavkama u BiH.**

Prijevozne usluge u cestovnome prometu iskazane su 37.059 KM.

Troškovi zakupa iskazani su 17.649 KM i odnose se na zakup poslovnih prostora i opreme.

Preispitati opravdanost angažovanja kooperanata u obavljanju redovnih poslova Društva za koje Društvo posjeduje interne kapacitete i time smanje nepotrebni troškovi poslovanja;

Troškove i obveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, odnosno u periodu na koji se isti odnose, sukladno Zakonom o računovodstvu i MRS, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist razgraničenja.

6.2.4 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su 768.378 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 41% zbog promjene procijenjenoga vijeka trajanja stalnih sredstava izvršenog u 2013. godini.

Amortizacija se obračunava linearnom metodom primjenjujući stope amortizacije propisane odlukom iz 2013. godine. Od ukupno evidentiranih troškova amortizacije u 2013. godini u iznosu od 768.378 KM na amortizaciju nematerijalnih sredstava odnosi se 1.801 KM ili 0,23%, a na amortizaciju materijalnih sredstava 766.576 KM ili 99,77%. Amortizacija nematerijalnih sredstava odnosi se na obračunatu amortizaciju software-a.

U okviru ove pozicije najveći su troškovi amortizacije postrojenja, opreme i transportnih sredstava (donirana sredstva) u iznosu od 541.248 KM i troškovi amortizacije transportnih sredstava u iznosu od 104.597 KM. Oprema i transportna sredstva iz donacije primljena su u okviru "Projekta obnove opreme za održavanje cesta". Navedena oprema predstavlja donaciju Vlade Japana u okviru na temelju Međunarodnog ugovora za Projekt obnove opreme za održavanje cesta, verificiran od strane Vlade Japana dana 27.12.2007. godine pod brojem: 19-VGJ-71, a u okviru razmjene nota (No.102/2007) između Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine i Veleposlanstva Japana u Bosni i Hercegovini. Implementator ovog Projekta bilo je Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, a korisnik Ceste d.d. Mostar. U skladu sa potpisanim ugovorom sredstva su isporučena do 2009. godine i trebaju se koristiti u periodu od 10. godina. Troškovi amortizacije transportnih sredstava su uvećani u odnosu na prethodnu godinu zbog novonabavljenih transportnih sredstava u tijeku 2013. godine.

6.2.5 Troškovi rezervisanja

Troškovi rezerviranja u iznosu od 70.000 KM u odnosu na prethodnu godinu nisu mijenjani, isti su evidentirani na osnovu Odluke Uprave društva od 25.02.2014. godine. Ovi troškovi predstavljaju troškove rezervisanja za sudske sporove i smatramo da nisu realni obzirom na ukupan iznos pokrenutih sudskih sporova protiv Društva.

6.2.6 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su 484.513 KM u odnosu na prethodnu godinu manji su za 2%. Ove troškove u najvećem dijelu čine troškovi osiguranja, troškovi neproizvodnih usluga, troškovi telefonskih usluga, troškovi reprezentacije, troškovi poreza i naknada.

Troškovi osiguranja iskazani su 142.735 KM čine troškovi osiguranja prometnih sredstava u iznosu od 78.137 KM i troškovi registracije vozila u iznosu od 64.598 KM.

Neproizvodne usluge iskazani su 70.792 KM.

Troškovi telefonskih usluga iskazani su 63.326 KM na nivou su troškova ostvarenih u prethodnoj godini. Ove troškove u najvećem dijelu čine troškovi usluge mobilne mreže, dok se preostali dio odnosi na usluga fiksne telefonije i usluge interneta. **Društvo nema usvojene procedure korištenje mobilnih telefona**

na teret Društva, ali po odobrenju Uprave 81 uposlenik ima pravo korištenja mobilnih telefona sa limitima od 40 KM do 150 KM na teret Društva što za 2013. godinu iznosi 45.600 KM. Iznose iznad utvrđenog limita Društvo umanjuje uposlenicima preko obračuna plaća. Ne možemo potvrditi opravdanost troškova mobilnih telefona za 81 uposlenika na teret Društva s obzirom na financijski položaj Društva i planirane ciljeve za 2013. godinu među kojima je i smanjenje troškova.

Troškovi reprezentacije iskazani su 55.571 KM. Društvo nema internih akata vezano za trošak reprezentacije, samo Uprava na osnovu Menadžerskih ugovora ima pravo na reprezentaciju sukladno usvojenim Planom poslovanja za tekuću godinu. **Uvidom u dokumentaciju ustanovili smo da se evidentiranje troškova reprezentacije vrši po osnovu naloga Upravitelja Tehničkih ispostava isplaćuju putem blagajne, pa tako imamo slučaj da Upravitelj Tehničkih ispostava Mostar i Grude odobrava troškove reprezentacije koje je sam načinio i odobrava plaćanje istih putem blagajne na osnovu mjesečne specifikacije svakodnevnih računa. Također, Tehnička ispostava Kiseljak je iskazala troškove reprezentacije bez odobrenja nadležnih, kao što su ručak za badnjak, ručkovi sa Nadzornim organima, policijskim službenicima i Općinskim predstavnicima. Zbog naprijed navedenog ne možemo potvrditi da su troškovi reprezentacije sačinjeni u poslovne svrhe što dovodi u pitanje opravdanost stvaranja ovih troškova, posebno naglašavajući da nisu usvojene procedure stvaranja istih niti su utvrđene kontrolne aktivnosti prilikom evidentiranja i isplate naknada za navedene troškove.**

Troškovi poreza i naknada iznosile su 72.754 KM predstavljaju troškovi za ostale poreze, naknade, takse i dr.dadžbine, izdaci za poseban porez za zaštitu od prirodnih i dr.nesreća, izdaci za opće i posebne vodne naknade i sl.

Ostale troškove na ovoj poziciji u iznosu od 79.334 KM čine troškovi seminara, stručne literatura, izdatka za darove (donacije), voda za piće, pranje i sanitarije, troškovi stručnog obrazovanja u skladu sa planom edukacija iz Godišnjeg plana za 2013. godinu, troškovi platnog prometa u zemlji, poštanske usluge, troškovi revizijskih usluga, naknade po garancijama, troškovi obrade kredita, upravni i sudski troškovi, troškovi fotokopiranja, izrade naljepnica, fotografija i sl.

Financijski rashodi iskazani su 141.186 KM u odnosu na prethodnu godinu znatno uvećani zbog financijskog lizinga potpisanog u tijeku 2013. godine. Isti se odnose na rashode kamata u odnosima lizinga u iznosu od 28.846 KM i ostalih rashodi kamata (zatezne kamate po osnovu prinudnih rješenja naplate od strane Federalnih, Županijskih i Gradskih Uprava) u iznosu od 112.340 KM.

Ostali rashodi i gubici iskazani su 222.323 KM i u odnosu na prethodnu godinu, veći su za 19%. Na ovoj poziciji najznačajniji su rashodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznčajnih grešaka iz ranijih perioda u iznosu od 210.796 KM, rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi u iznosu od 6.336 KM i gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava u iznosu od 5.191 KM.

Internim aktom urediti način korištenje mobilnih telefona na teret Društva i utvrditi limite korištenja mobitela za svaku ovlaštenu osobu pojedinačno na osnovu stvarnih potreba Društva, te preispitati opravdanost trenutnog stanja korisnika za mobilne telefone;

Internim aktom urediti način korištenja sredstava namijenjenih za reprezentaciju sa listom ovlaštenih osoba koje ista sredstva mogu koristiti i u koje svrhe se odobrena sredstava mogu koristiti, te utvrditi limite korištenja sredstava za reprezentaciju za svaku ovlaštenu osobu pojedinačno.

7. Financijski rezultat

Društvo je u financijskim izvješćima za 2013. godinu iskazalo negativan financijski rezultat (gubitak) u iznosu 1.414.577 KM. **Ne možemo potvrditi visinu iskazanog gubitka jer Društvo nije izvršilo obračun amortizacije i ispravku vrijednosti zastarjelih potraživanja sukladno MRS i MSFI.** Direktor Društva, donio je Odluku o prijedlogu pokrića gubitka za potrebe predaje financijskih izvještaja ovlaštenoj instituciji (u smislu člana 44.stav 6. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH), da gubitak za 2013. godinu ostane kao nepokriveni gubitak. Konačnu Odluku o načinu pokrića gubitka za 2013. godinu donijet će Skupština Društva sukladno Zakonu o gospodarskim društvima, Zakonu o javnim poduzećima i Statutu Društva. Prijedlog Odluke o pokriću gubitka po godišnjem obračunu za 2013. godinu dostavit će se na odlučivanje

Nadzornom odboru, Skupštini Društva, kao i na mišljenje Odboru za reviziju Društva. **Do momenta okončanja revizije navedene odluke nisu donesene.**

8. Stalna i tekuća sredstva, kapital i obveze

8.1 STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI

Stalna sredstva iskazana su u bruto iznosu od 19.862.523 KM. Ispravka vrijednosti je 10.790.772 KM ili 54 %, te sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 9.071.751 KM. Najveću stavku čine nekretnine, postrojenja i oprema.

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilance bila je slijedeća:

	31.12.2013.	31.12.2012.
STALNA SREDSTVA i dugoročna razgraničenja	9.071.751	9.102.392
Stalna nematerijalna sredstva	7.472	9.709
Nekretnine, postrojenja i oprema	8.998.988	9.079.670
Ostala stalna materijalna sredstva	13.013	13.013
Dugoročna razgraničenja	52.278	-

Stalna nematerijalna sredstva čine softveri. Ova imovina početno se vrednuje po trošku nabavke. Nakon početnog priznavanja vrednuju se po trošku smanjenim za akumuliranu amortizaciju i akumulirani gubitak od umanjenja. Amortizacija nematerijalnih sredstava vrši se primjenom linearne metode otpisa tijekom procijenjenog korisnog vijeka trajanja sredstva.

Nematerijalna imovina iskazan je u iznosu 7.472 KM. U odnosu na prethodnu godinu manja je za iznos obračunate amortizacije.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u vrijednosti 8.998.988 KM, te čine 99% stalnih sredstava.

Promjene na nekretninama, postrojenjima i opremi u periodu od 01.01.2013. do 31.12.2013. godine iskazane su u sljedećoj tabeli:

Opis	Zemljišta	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Alati, pogon.kancel.namj.	Transportna sredstva	Mat.sred. u pripremi	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Nabavna vrijed.							
na dan 01.01.2012.	611.465	2.275.531	9.514.777	214.704	6.495.997	1.027	19.113.500
-direktna povećanja	-	-	173.803	1.450	515.397	-	690.650
-prijenos sa priprav.	-	1.027	-	-	-	(1.027)	0
-otuđenje i rashod.	-	-	(36.472)	(209)	-	-	(36.681)
na dan 31.12.2013.	611.465	2.276.557	9.652.108	215.946	7.011.393	-	19.767.469
2 Ak.amortizacija							
na dan 31.12.2012.	-	443.492	5.366.765	196.869	4.026.704	-	10.033.830
-amorti.perioda	-	37.562	402.696	4.051	322.268	-	766.576
-otuđenje i rashod.	-	-	(31.806)	(119)	-	-	(31.925)
-ostalo - preknj.	-	-	-	-	-	-	0
na dan 31.12.2013.	-	481.055	5.735.657	200.376	4.348.972	-	10.768.481
3 Knjigov.vrijednost							
na dan 31.12.2012.	611.465	1.832.038	4.148.012	17.835	2.469.293	1.027	9.079.670
na dan 31.12.2013.	611.465	1.795.451	3.914.505	15.145	2.662.422	-	8.998.988

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po trošku sticanja odnosno nabavke umanjenom za iznos amortizacije i akumuliranih gubitaka od umanjenja vrijednosti. Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja se vrši metodom nabavne vrijednosti. Investicijska ulaganja na sredstvima dugotrajne materijalne imovine obuhvaćaju naknadne troškove na već postojećim sredstvima, kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi u većem obimu pritijecati u Društvo i kada se ti troškovi mogu pouzdano izmjeriti.

Prema naprijed iznesenim tabelarnim podacima na imovini su se desile slijedeće promjene:

Postrojenja i opreme nabavljeno je u vrijednosti 173.803 KM, a odnosi se na nabavku: građevinskih strojeva za izradu horizontalne signalizacije 153.543 KM (Graco-Roadpack sustav 94.038 KM i Graco-SPS sustav 47.998 KM); nabavku uredske i informatičke opreme 8.801 KM te ostalih postrojenja i opreme 11.456 KM (od čega se na lance za snijeg odnosi 9.300 KM).

Smanjenje opreme izvršeno je za obračunatu amortizaciju 402.696 KM, te na temelju prijedloga Centralne komisije za popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2013. godine (u daljem tekstu Komisija za popis), izvršen je otpis dotrajale i neispravne opreme, nabavne vrijednosti 36.681 KM ispravke vrijednosti 31.925 KM) sadašnje vrijednosti 4.756 KM.

Transportna sredstva u 2013. godini povećana su za 515.397 KM, a povećanje se odnosi na nabavku 14 teretnih vozila za ophodnju (teretna vozila Volkswagen crafter i teretna vozila Volkswagen caddy furgon 1.6 TDI), a smanjena su za iznos obračunate amortizacije 322.268 KM.

Ostala stalna materijalna sredstva iskazana su u iznosu od 13.013 KM, a odnose se na višegodišnji zasad 4.813 KM i na djela likovnih umjetnika 8.200 KM. U 2013. godini na ovoj imovini nije bilo promjena.

Dugoročna razgraničenja iskazana su 52.278 KM (Nabavna vrijednost 81.123 KM, Ispravke vrijednosti 28.845 KM), a odnose se na ukalkulirane kamate za sredstva (transportna sredstva) kupljena na leasing, koja se mjesečno po prispjeću obračuna kamate ispravljaju, odnosno prebacuju na rashode tekućeg perioda.

Na datum bilance, nije vršena procjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, sukladno zahtjevu MRS 36 Umanjenje imovine.

Materijalna stalna sredstva otpisuju se (amortizuju) na temelju procijenjenog vijeka uporabe, odnosno na temelju procjene pritjecanja ekonomskih koristi od korištenja i uporabe stalnih sredstava. Amortizacija materijalnih sredstava obračunavala se linearnom metodom otpisa po minimalnim stopama iz "Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije".

Međutim u 2013. godini došlo je do mimoilaženja stavova članova Uprave oko načina obračuna amortizacije: Izvršni direktor za ekonomsko financijske poslove (koji je prethodno tražio mišljenje Odbora za reviziju) dao je naputak Sektoru za ekonomsko financijske poslove da se amortizacija obračunava linearnim metodom otpisa po minimalnim stopama iz "Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije" što je u skladno računovodstvenim politikama Društva. Tim metodom obračunata amortizacija bila je iskazana 1.343.074 KM.

Uprava Društva (ostala tri člana Uprave) je zbog nedovoljnog korištenja raspoloživih sredstava, a radi smanjenja troškova amortizacije, pokušala uvesti funkcionalni metod obračuna amortizacije, pa se na kraju ipak odlučila za linearni metod obračuna sa znatno produženim vijekom uporabe sredstva, odnosno sa smanjenom stopom amortizacije.

Uprava Društva je 15.11.2013. godine donijela Odluku kojom se zadužuje Sektor za ekonomsko financijske poslove da do 22.11.2013. godine sačini prijedlog izmjene i dopune računovodstvene politike na način da se umjesto linearnog obračuna amortizacije primjeni funkcionalni način obračuna amortizacije, te da se sačini projekcija istog, te je 29.11.2013. godine imenovala Povjerenstvo koje će sačiniti prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o računovodstvenim politikama.

Povjerenstvo za prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o računovodstvenim politikama je 19.12.2013. godine sačinilo prijedlog izmjena i dopuna navedenog Pravilnika, te napravilo projekcije (okvirno) i izračunalo efekte na financijsko poslovanje.

Efekti obračuna amortizacije po funkcionalnom metodu su slijedeći:

OPIS	Nabavna vrijednost	Linearna metoda za godinu	Funkcionalna metoda za godinu	Razlika
Sredstva iz donacije	10.138.225	1.045.434	497.202	548.232
Sredstva iz vlastitih izvora	1.024.881	254.363	157.251	97.112
UKUPNO	11.163.106	1.299.797	654.453	645.344

Na temelju obračuna (projekcije) amortizacije po funkcionalnom metodu efekti na financijski rezultat bili bi znatno povoljniji. Po navedenom metodu troškovi amortizacije bi se smanjili za **645.344 KM**.

Međutim Povjerenstvo je predložilo i obrazložilo slijedeće:

Obračun amortizacije za sredstva koja nisu donacija je relativan iz razloga što za mnoga od njih nema mjerljive pokazatelje pa je obračun amortizacije funkcionalnom metodom za iste neizvodljiv. Iz tog razloga, kao i zbog složenosti obračuna po funkcionalnom metodu Povjerenstvo predlaže da se za 2013. godinu ne mijenjaju računovodstvene politike i da ostane u primjeni linearni metod obračuna amortizacije s produženim vijekom upotrebe sredstava prema predloženoj nomenklaturi.

Uprava je 20.12.2013. godine usvojila prijedlog Povjerenstva da se za 2013. godinu ne mijenjaju računovodstvene politike i da ostane u primjeni linearna metoda obračuna amortizacije s produženim vijekom upotrebe sredstava prema nomenklaturi koju je sačinilo Povjerenstvo.

<i>Redni broj</i>	<i>OPIS</i>	<i>Vijek upotrebe (godina)</i>	<i>Godišnja stopa amortizacija</i>
1.	Ulaganja u softver i druga zaštitna prava	5	20,00 %
2.	Stambene zgrade	67	1,50%
3.	Višekatne zgrade od betona i metala	67	1,50%
4.	Montažne zgrade od betonskih elemenata	50	2,00%
5.	Montažnezgrade od metala-kontejneri	25	4,00%
6.	Montažne zgrade od drveta	20	5,00%
7.	Informatička oprema (procesori,monitori,printeri i sl.)	5	20,00%
8.	Telefonske garniture i telefonski aparati	10	10,00%
9.	Oprema za zagrijavanje, ventilaciju i održavanje prostorija	20	5,00%
10.	Ćilimi, tepisi,slike i ostale stvari za ukrašav. prostorija	20	5,00%
11.	Klima uređaji i ostala oprema za ventilaciju	20	5,00%
12.	Namještaj od drveta	20	5,00%
13.	Namještaj od metala	20	5,00%
14.	Namještaj od ostalog materijala	20	11,00%
15.	Oprema za snimanje i umnoža. uredskog materijala	7	14,30%
16.	Ostala uredska oprema	10	10,00%
17.	Putnički automobili	10	10,00%
18.	Bageri-rovokopači	20	5,00%
19.	Utovarivači	20	5,00%
20.	Grejderi	20	5,00%
21.	Valjci vibracioni,samohodni i dr.	20	5,00%
22.	Kamioni	20	5,00%
23.	Priključni uređaj za održavanje (plugovi, posipači soli, kosilice, rezači granja,pneumatski čekići i sl.)	20	5,00%
24.	Poluteretna vozila	7	14,29%
25.	Džipovi i kombi vozila	7	14,29%
26.	Oprema za servisiranje i održavanje alati i uređaji za održavanje opreme	20	5,00%
27.	Ostala krupna oprema za održavanje (glodalice asfalta, finišeri, stroj za crtu, stroj za odbojnu ogradu)	20	5,00%
28.	Ostala sitna oprema za održavanje (rezač asfalta, prskalica za asfalt,stroj za zalijevanje fuga, kosilice, motorne pile, rezači granja i sl. Osim priključnih uređaja)	10	10,00%

Amortizacija obračunata linearnom metodom otpisa po minimalnim stopama iz "Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije" za 2013. godinu iznosila 1.343.074 KM, pa je temeljem odluke Uprave da se zadrži linearni metod otpisa amortizacije a produži vijek uporabe stalnih sredstava, smanjila za 576.498 KM za 2013. godinu. **Vijek korištenja stalnih sredstava znatno je produžen. Primjer: vijek uporabe kamiona sa deset godina produžen je na dvadeset godina korištenja; utovarivača sa deset na dvadeset godina korištenja; rovokopača sa 10 godina na dvadeset godina korištenja itd, u biti sva oprema dobivena iz donacije na temelju prijedloga povjerenstava, amortizirati će se za dvadeset umjesto deset godina kako je bila preporuka Japanske Vlade prilikom doniranja opreme Društvu.**

Na temelju naprijed navedenog revizorski tim ne može potvrditi opravdanost načina obračuna amortizacije jer **izmijenjeni način obračuna amortizacije nije sukladan Međunarodnim računovodstvenim standardima, a ni računovodstvenim politikama Društva. Naime, izvršena promjena načina obračuna amortizacije (i njeno smanjenje za 576.498 KM) ne kvalificira se ni kao: promjena računovodstvene politike** (jer Standard zahtjeva retroaktivnu primjenu dobrovoljnih promjena računovodstvenih politika, odnosno retroaktivno prepravljanje podataka prilikom ispravljanja pogrešaka iz prethodnih razdoblja), **a ni kao promjenu računovodstvene procjene** (promjena računovodstvene procjene je prilagođavanje knjigovodstvenog iznosa sredstava ili obveza ili iznosa periodičnog utroška nekog sredstva koje proizlazi iz procjene sadašnjeg stanja ili očekivanih budućih koristi i obveza povezanih s tim sredstvima i obvezama. Promjene računovodstvenih procjena proizlaze iz novih informacija ili novih događaja i u skladu s tim ne predstavljaju ispravku greške i primjenjuju se od datuma promjene procjene i budućem razdoblju).

Društvo nije uskladilo Izvješće o popisu sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2013. godine sa izvršenim izmjenama amortizacije iskazanih u financijskim izvješćima (bilanci stanja).

Društvo nije objavilo vrstu i iznos promjene računovodstvene procjene koja utječe na tekuće razdoblje ili se očekuje da će utjecati na buduća razdoblja.

Na datum bilance, vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, sukladno zahtjevu MRS 36 Umanjenje imovine;

Objaviti vrstu i iznos promjene računovodstvene procjene koja utječe na tekuće razdoblje ili se očekuje da će utjecati na buduća razdoblja sukladno MRS 8 točka 39;

Sukladno donesenim općim internim aktima urediti organizaciju računovodstva na način koji omogućava sveobuhvatnu evidenciju, kao i sprečavanje i otkrivanje pogrešno evidentiranih poslovnih promjena, urediti interne kontrolne postupke, utvrditi računovodstvene politike, odrediti osobe koje su odgovorne za zakonitost i ispravnost nastanka poslovne promjene i sastavljanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava o poslovnoj promjeni i utvrditi rokove za njihovo dostavljanje za dalju obradu, utvrditi postupke pripreme, sastavljanja i prezentacije financijskih izvješća i sukladno članku 11. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja .

8.2 Tekuća sredstva

8.2.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na datum bilance iskazani su u slijedećim iznosima:

	31.12.2013.	31.12.2012.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	464.073	1.377.114
Transakcijski računi – domaća valuta	446.719	1.349.651
Transakcijski računi – strana valuta (u KM)	15.963	24.242
Blagajna - domaća valuta	1.391	3.221

Društvo ima otvorene transakcijskih račune kod: UniCredit Bank Mostar i Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH, a novčanim sredstvima prema priloženim spesimenima raspolaže se kolektivno.

8.2.2 Potraživanja

Potraživanja od kupaca su priznata na temelju ispostavljenih faktura za izvršene usluge. Na dan 31.12.2013. godine iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2013.	31.12.2012.
POTRAŽIVANJA	2.928.388	2.674.040
Ukupna potraživanja od kupaca	3.119.636	2.865.288
Ispravka vrijednosti potraživanja	(191.248)	(191.248)

Potraživanja od kupaca iskazana su 2.928.388 KM i u odnosu na prošlu godinu veća su za 254.348 KM ili 9,5%.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda u 2013. godini nije vršena, iako je 1.085.230 KM ili 37% potraživanja starije od godinu dana. **Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda nije vršena ni u 2011. godini, a ni u 2012. godini, a što je bila obveza sukladno paragrafu 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvješća.** Najveća nenaplaćena potraživanja su od Županije zapadno hercegovačke (ŽZH) 1.147.494 KM, koja su dijelom starija od 4 godine, a njihova ispravka na teret rashoda izvršena je dijelom u 2010. godini i to samo u iznosu od 187.620 KM. **Društvo uopće nije poduzimalo zakonom dozvoljene aktivnosti za naplatu ovih potraživanja (potraživanja nisu utuživana).**

Komisija zadužena za popis potraživanja i obveza predložila je da se sva potraživanja starija od godinu dana u iznosu od 1.085.230 KM isprave na teret rashoda tekućeg perioda. Međutim, Centralna komisije za popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2013. godin, predložila je:

Citiramo „ da se ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja, odnosno njihov otpis napravi u 2014. godini, tj. tek nakon što se iscrpe sve zakonske mogućnosti za naplatu istih. Iz pregleda ročnosti potraživanja starijih od godinu dana se vidi da najstarija potraživanja datiraju još iz 2009. godine (Unija Soldo i ŽZH), ali još uvijek nije nastupio opći rok zastare i postoji mogućnost podizanja tužbe za naplatu istih. S druge strane, 25.09.2012. godine potpisan je sporazum sa Upravom za ceste ŽZH o naplati potraživanja iz 2009. i 2010. godine (463.358,60 KM), čime je došlo do prolongiranja roka dospelosti na dan 31.05.2013. godine, što znači da ista bez obzira što nisu naplaćena nisu u kategoriji za otpis prije nego što budu utužena. Ostala potraživanja starija od 12 mjeseci (od 1 do 2 godine) također imaju šansu za naplatu i ne treba ih otpisivati, „**ali treba poduzeti sve mjere za naplatu istih**“. Osim toga Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Sl. gl. BiH br. 9/05, 35/05 i 100/08), daje mogućnost ispravke iznosa zaračunatog PDV za nenaplaćena potraživanja ukoliko su za naplatu iskorištena sva zakonska sredstva, što bi svakako trebalo iskoristiti“ **završen citat.**

Uprava je cijenila da ne treba vršiti ispravku vrijednosti zastarjelih potraživanja na teret rashoda jer je potpisala dva sporazuma o naplati potraživanja. Sa navedenim se ne možemo složiti obzirom da za utuženja i ispravku istih nisu pravovremeno poduzimane aktivnosti.

Prvi Sporazum o naplati potraživanja potpisan je sa Upravom za ceste Županije Zapadnohercegovačke **25.09.2012.** godine. Ovim sporazumom Dužnik i Povjerilac, sukladno dogovoru, utvrđuju novi rok plaćanja za obveze koje ima Uprava za ceste ŽZH prema Cestama d.d. Mostar i koje nisu izmirene, a odnose se na obveze iz 2009. i 2010. godine u iznosu od **463.358 KM.**

Dužnik se obvezuje da će navedene obveze izmiriti u 7 obroka, najkasnije do 31.05.2013. godine i to: Prvi Obrok u iznosu od 160.000 KM do 01.11.2012. godine, a sve ostale jedanput mjesečno, do kraja mjeseca, zaključno sa 31.05.2013. godine. Dospjele obveze iz 2011. i 2012. godine Dužnik će izmiriti u najkraćem mogućem roku, sukladno mogućnostima. Sporazum je stupio na snagu danom potpisivanja (potpisan je 25.09.2012. godine). **Navedeni sporazum nije ispoštovan (temeljem kojeg nije uplaćen niti jedan dio obveze) pa je potpisan novi sporazum poslije 15 mjeseci, točnije 30.12.2013. godine, sedam mjeseci poslije isteka roka za naplate potraživanja po prvom sporazumu.**

Drugi Sporazum potpisan je sa Javnom ustanovom Ceste Županije Zapadnohercegovačka (kao pravnim sljednikom Uprave za ceste ŽZH) **30.12.2013.** godine. Ovim sporazumom utvrđuje se da ukupni dug bivše Uprave za ceste Županije Zapadnohercegovačke prema Cestama d.d. Mostar na dan 31.01.2013. godine kada je JU Ceste ŽZH profunkcionirala u punom kapacitetu (nakon stupanja na snagu odredbi Pravilnika o izmjeni i dopuni Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda proračuna i izvanproračunskih fondova na teritoriji Županije-“Sl.novine F BiH” broj: 08/13), po evidenciji Ministarstva financija Županije Zapadnohercegovačke iznosi **1.147.493,82 KM.** JU Ceste ŽZH i Ceste d.d. Mostar su suglasni da će JU Ceste ŽZH preuzeti i izmiriti obveze Uprave za ceste Županije Zapadnohercegovačke, **u dijelu određenom aktom/sporazumom o razgraničavanju preuzimanju navedenih dugova između JU Ceste ŽZH i Ministarstva** Financija Županije Zapadnohercegovačke odnosno Vlade ŽZH. Kako stoji u Sporazumu, rok i način izmirivanja obveza JU Ceste ŽZH će se utvrditi naknadno, sklapanjem aneksa ovog sporazuma.

Sporazum stupa na snagu danom potpisivanja, a to je 30.12.2013. godine. Do momenta okončanja revizije rok i način izmirenja navedenih potraživanja nije utvrđen niti je potpisan aneks sporazuma, kao ni to da je počelo izmirenje istih.

Posebno naglašavamo da Sporazumom nije regulirana: visina duga, rok naplate dugovanja, eventualna visina obroka sa datumom dospelja, **instrument osiguranja plaćanja**, a što je bila obveza sukladno članku 15. Pravilnika o financijskom poslovanju, kojim se nalaže „kada se radi o insolventnom dužniku s kojim je poslovni odnos iz bilo kojeg razloga nesiguran, opunomoćeni uposlenici ili članovi Uprave tj, osobe koje zaključuju poslovni odnos, ugovoriti će da dužnik preda bankovnu garanciju, mjenicu, ček ili da plaćanje osigura na drugi način sukladno zakonima (hipoteka, zalog i sl.)“.

Centralne komisije za popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2013. godine, na kraju Izvješća o izvršenom popisu, sačinila je Zaključak (koji smo naprijed citirali) kojim je predložila da se ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja, odnosno njihov otpis napravi u 2014. godini.

Na temelju naprijed navedenog revizorski tim konstatira da se ne može potvrditi iznos iskazanih potraživanja od 2.928.388 KM, jer su u okviru istih evidentirana i potraživanja od 1.085.230 KM koja su starija od godinu dana. U okviru iskazanih zastarjelih potraživanja 43% ili 463.358 KM je starije od četiri godine. U 2013., 2012. a i u 2011. godini Društvo nije vršilo ispravku vrijednosti potraživanja na teret rashoda što je bila obveza sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, paragrafu 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvještaja. Navedeno je imalo za posljedicu da rashodi podcijenjeni za 1.085.230 KM, a sredstva (potraživanja) a samim time i financijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos.

Financijska izvješća sačiniti sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, paragraf 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća;

Uprava mora osigurati sredstva naplate (bankovnu garanciju, mjenicu, hipoteka, zalog i sl.) kada se radi o insolventnom dužniku s kojim je poslovni odnos iz bilo kojeg razloga nesiguran.

	31.12.2013.	31.12.2012.
DRUGA POTRAŽIVANJA	72.632	72.004
Druga potraživanja	123.211	122.583
Ispravka vrijednosti drugih potraživanja	(50.579)	50.579

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su 72.632 KM i na razini su prošlogodišnjih, a odnose se na: potraživanja za više plaćeni porez na dobit 72.004 KM, potraživanja od državnih organa i institucija 469 KM Ispravka vrijednosti drugih potraživanja izvršena je u iznosu od 50.579 KM, a odnosi se na potraživanja od Hercegovačke banke, za blokirana novčana sredstva.

8.3 KAPITAL

Na datum bilance iskazan je kapital u slijedećim iznosima:

	31.12.2013.	31.12.2012.
KAPITAL	9.978.772	11.393.350
Dionički kapital	11.393.349	11.740.579
Zakonske i ostale rezerve	-	816.306
Gubitak do visine kapitala	1.414.577	1.163.535

Temeljni kapital Društva upisan u sudski registar je 11.740.575 KM, a sastoji se od: državnog kapitala 10.947.062KM, što čini 93,24% temeljnog kapitala Društva i dioničkog kapitala 793.513 KM, što čini 6,76 % temeljnog kapitala Društva. Državni kapital u vlasništvu je Federacije BiH, kao osnivača. Ovlaštenja i obveze vlasnika kapitala, shodno Uredbi o vršenju ovlaštenja organa Federacije Bosne i Hercegovine u gospodarskim društvima sa učešćem državnog kapitala vrši Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, kao resorno ministarstvo. Preostali dio od 6,76% kapitala u vlasništvu je 29 malih dioničara: ZIF Herbos fond d.d. Mostar 1,6204%; ZIF“MI-Group“ d.d. Sarajevo 1,2861%; IF Crobih fond d.d Mostar 0,6482%, te ostali

dioničari u ukupnim udjelima 3,2053. Temeljni kapital Društva podijeljen je na 939.246 redovnih (običnih) dionica. Nominalna vrijednost jedne dionice bila je upisana 12,50 KM.

Temeljni kapital Društva u financijskim izvješćima je 11.393.349 KM, tj. manje je iskazan za 347.230 KM, koliko je iznosilo pokriće (dijela) gubitka na teret temeljnog kapitala.

Društvo je u 2012. godini iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 1.163.535 KM, pa je Skupština Društva na sjednici održanoj 28.06.2013. godine na prijedlog Odluke Uprave Društva o načinu pokrića gubitka broj: UD-13-12/13 od 21.05.2013. godine donijela odluku da se iskazani gubitak u poslovanju iz 2012. godine pokrije na slijedeći način: 816.306 KM na teret fonda rezervi i 347.230 KM na teret temeljnog kapitala. Na istoj sjednici Skupština Društva usvojila je prijedlog Odluke Uprave Društva broj: : UD-13-13/13, da se temeljni kapital Društva smanjuje sa 11.740.575 KM na 11.393.345 KM (za iznos 347.230 KM). Smanjenje temeljnog kapitala Društva provodi se putem smanjenja nominalne vrijednosti dionice Društva sa 12,50 KM po dionici na 12,13 KM po dionici (za 0,37 KM po dionici)

Komisija za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine je 21.11.2013. godine donijela Rješenje kojim se odobrava smanjenje temeljnog kapitala za iznos 347.521 KM smanjenjem nominalne vrijednosti dionice sa 12,50 KM na 12,13 KM s tim da broj od 939.246 emitovanih redovnih dionica ostaje isti, emitentu Dioničkom društvu "Ceste" Mostar, registarski broj upisa: 01-417-4982.

Društvo je i u 2013. godini iskazalo gubitak u poslovanju u iznosu od 1.414.577 KM, ali do momenta okončana predmetne revizijeni nije razmatrano njegovo pokriće.

Registar vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine d. d. Sarajevo je 18.02.2014. godine dostavilo Obavijest Društvu da je izvršeno smanjenje temeljnog kapitala kroz smanjenje nominalne vrijednosti dionice.

Navedeno smanjenje temeljnog kapitala nije provedeno u sudskom registru, jer nije održana Skupština Društva, da bi se donijela Odluka o izmjenama Statuta u pogledu umanjenja temeljnog kapitala, što je preduvjet za registraciju u sudu.

Društvo ne raspolaže zakonskim i ostalim rezervama jer su iskorištene za pokriće gubitka u poslovanju. U prethodnoj godini zakonske i statutarne rezerve Društva iskazane su 816.306 KM, koje su potrošene za pokriće dijela iskazanog gubitak iz 2012. godine (a dio gubitka, uslijed nedostatka rezervi pokriven je na teret temeljnog kapitala 347.230 KM). Odlukom Skupštine Društva, gubitak iz 2010. godine iskazan u iznosu 938.012 KM u cjelosti pokriven iz zakonskih rezervi, a gubitak iz 2009. godine u iznosu od 638.303 KM pokriven je iz zakonskih rezervi 592.804 KM i iz neraspoređene dobiti 45.499 KM

Gubitak do visine kapitala iskazan je u iznosu od 1.414.577 KM koliko je iskazana negativna financijski rezultat (gubitak) tekuće godine.

Nastaviti aktivnosti kako bi promjene na temeljnom kapitalu bile evidentirane u sudskom registru, odnosno kako bi temeljni kapital Društva iskazan u financijskim izvješćima odgovarao temeljnom kapitalu registriranom u sudu.

8.4 Obveze

U financijskim izvješćima na datum bilance, iskazane su slijedeće obveze:

	31.12.2013.	31.12.2012.
OBVEZE	2.904.953	2.220.312
Dugoročne obveze	465.955	-
Dugoročne financijske obveze	465.955	-
Kratkoročne obveze	2.438.998	2.220.312
Obveze iz poslovanja	1.758.229	1.642.581
Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja uposlenih	452.202	430.882
Druge obveze	68.074	71.964
Obveze za PDV	160.493	74.885

Obveze iskazane na datum bilance u iznosu od 2.904.953 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 31%. U okviru istih učešće dugoročnih obveza je 16 %, a kratkoročnih 84 %.

8.4.1 Dugoročne obveze

Dugoročne obveze u iznosu od 465.955 KM predstavljaju preostale dugoročne obveze po osnovu financijskog lizinga potpisanog sa VB Lizing Sarajevo za nabavku četrnaest teretnih vozila na period od 60. mjeseci od strane dobavljača M.R.M. Export Import d.o.o. Ljubuški u ukupnom iznosu od 701.457 KM. Dugoročne obveze čine obveze prema po osnovu financijskog lizinga opreme u iznosu od 323.522 KM i tekući dio dugoročnih financijskih obveza po financijskom lizingu u iznosu od 142.433 KM.

8.4.2 Kratkoročne obveze

Kratkoročne obveze iskazane u iznosu od 2.438.998 KM u odnosu na prethodnu godinu veće su za 10%. Kratkoročne obveze čine obveze prema dobavljačima, obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja uposlenih, druge obveze i obveze za PDV.

Obveze iz poslovanja iskazane u iznosu od 1.758.229 KM, u odnosu na prethodnu godinu veće su za 7%. Najveći dio ovih obveza odnosi se na obveze prema dobavljačima u zemlji u iznosu od 1.059.987 KM, obveze prema dobavljačima kooperantima u iznosu od 623.662 KM, obveze za isplate šteta po započetim sudskim sporovima u iznosu od 70.000 KM i obveze za preuzeta plaćanja temeljem ugovora o cesiji u iznosu od 4.580 KM.

Obveze prema dobavljačima u zemlji u iznosu od 1.059.987 KM u odnosu na obveze po istom osnovu iskazane na datum prethodnog bilance manje su za 14%. Društvo ne vodi evidenciju ročne strukture obveza i Društvo nije provelo procedure konfirmacije obveza, odnosno usaglašavanje istih sa dobavljačima. **Prilikom testiranja troškova uvidjeli smo da se troškovi iz prethodnog perioda prenose u tekuću godinu, čime dolazi do precijenjenosti troškova i obveza tekućeg perioda. Uvidom u knjigu KUF-a u 2014. godini uvidjeli smo iznos neuknjiženih obveza iz 2013. godine koje su se prenijele u naredni period u iznosu od 26.357 KM.** Provedenom revizijom utvrdili smo da su računi uredno ovjereni, odobreni i likvidirani od strane odgovornih lica. Najznačajnije obveze odnose se na obveze prema Rival B-VCO d.o.o.Kreševo, Strabag d.o.o. Sarajevo, Ceste-Company d.o.o., Macot Sol d.o.o. Mostar, Menadžer Lukavac.

Obveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja uposlenih u iznosu od 452.202 KM uvećani su za 5% u odnosu na prethodnu godinu, odnose se obveze za plaću za prosinac 2013. godine, koje su izmirene u tekućoj godini.

Druge obveze u iznosu 68.074 KM od se odnose na obračunate a neisplaćene obveze za naknade za nadzorni odbor, naknade članovima odbora za reviziju i obveze po osnovi ugovora o djelu za mjesec prosinac 2013. godine, koje su izmirene u tekućoj godini.

Obveze za PDV iskazane su u iznosu 160.493 KM.

Obveze i troškove priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, sukladno Zakonu o računovodstvu i MRS, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja shodno MRS 37 Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijala sredstva.

9. Sudski sporovi

U 2013. godini od strane Društva nije pokrenuta ni jedna tužba za naplatu duga.

Od strane fizičkih i pravnih osoba za naknadu štete kod saobraćajnih nezgoda koje su se dogodile zbog oštećenog kolovoza koje Društvo održava u tijeku 2013. godine pokrenuto je pokrenuto 35 tužbi. Ukupna vrijednost pokrenutih sudskih sporova iznosila je 259.484 KM, od čega je isplaćen spor tužitelju Livnopoštevi u iznosu od 109.703 KM.

Sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu (MRS) 37 Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, Društvo treba izvršiti rezerviranje kada ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) kao posljedicu prošlog događaja; kada je vjerovatno da će za podmirenje obveze biti potreban odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi i kada se iznos obveze može pouzdano procijeniti. U ovom slučaju radi se o dodatno utvrđenim obvezama po pokrenutim sporovima i odliv sredstava za podmirenje nastalih obveza je izvjestan, a Društvo nije izvršilo rezerviranje sukladno MRS 37 Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva. **Društvo je izvršilo rezerviranja za sporove koji su pokrenuti protiv Društva u**

ukupnom iznosu od 70.000 KM, dok su pokrenute sudske sporove za naknadu štete kod saobraćajnih nezgoda i radnih sporova u tijeku 2013. godine iskazani 149.781 KM.

Uprava treba preispitati da li se rezerviranja vrše dosljednom primjenom MRS 37 Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, kako bi iskazani troškovi, obveze i finansijski rezultat na datum bilance bili realno iskazani.

10. Javne nabavke

Društvo nije pripremlilo i usvojilo Plan nabavki za 2013. godinu. Planom poslovanja za 2013. godinu, koji nije usvojen, planirana je samo nabavka opreme tj. investicija, a nabavka roba i usluga nije planirana za 2013. godinu. Društvo nije pripremlilo Godišnje izvješće o poslovanju, niti mjesečne izvještaje o nabavkama tako da ne raspolažemo sa podatkom koliko je izvršeno nabavki niti u kojem iznosu. Nadzorni odbor nije bio upoznat sa procesom nabavki koje su obavljanje u tijeku 2013. godine zbog nedostatka izvještaja na sjednicama. Također, Društvo nije postupalo sukladno Zakonu o javnim nabavkama BiH u načinu odabira postupka nabave i internim Pravilnikom o postupanju nabave roba i vršenju usluga i ustupanja radova Društva iz 2010. godine (u nastavku Pravilnik o nabavi) koji člankom 8. nalaže da se nabave iznad 80.000 KM se vrše na osnovu otvorenog postupka. Izravna pogodba se može vršiti do iznosa nabave od 6.000 KM.

Revidirali smo pravilnost izabranih postupaka i provedene procedure za 15 predmeta. Od ukupno revidiranih postupaka, revidirali smo 3 predmeta nabave putem konkurentskih zahtjeva, 3 predmeta nabave putem pregovaračkog postupka i 9 predmeta nabave putem otvorenih postupaka.

Tom prilikom, kod svih vrsta postupaka, utvrdili smo nedosljednosti, propuste i nepravilnosti u pojedinim slučajevima, i to:

a) U slučajevima dodjele ugovora putem konkurentskog zahtjeva:

- **Predmet nabavke: Tehnička oprema; Izabrani ponuđač: Ceste company d.o.o. Kiseljak; Broj ugovora: NIJE PREZENTIRAN; Iznos ugovora: 55.400 KM**

Ponuđačima dostavljeni pozivi za konkurentski i pregovarački postupak na isti dan. Uvidom u Zapisnik sa otvaranja ponuda 26.03.2013. godine utvrđeno je da su dostavljene 3 ponude (cijena sa PDV-om): Braća Mujuć Export Import d.o.o. Sarajevo 61.816 KM, Ceste Company d.o.o. Kiseljak 55.692 KM i Teling d.o.o. Travnik 59.034 KM. Ugovor nije prezentiran pa ne možemo potvrditi da cijena iz ponude odgovara Ugovoru.

- **Predmet nabavke: Nabava Stroja za crtu 1 kom; Ugovor – NIJE PREZENTIRAN; Izabrani ponuđač: DRR Auto d.o.o. Kiseljak; Iznos ugovora: 56.158 KM**

Proveden pregovarački postupak sa istim ponuđačima u ožujak 2013. godine za isti predmet nabave. Uvidom u Zapisnik sa otvaranja ponuda 14.05.2013. godine utvrđeno je da su dostavljene 3 ponude (cijena sa PDV-om): MRM export-import d.o.o. Ljubuški 58.382 KM, DRR Auto d.o.o. Kiseljak 56.158 KM i Braća Mujuć Export Import d.o.o. Sarajevo 57.179 KM. Ugovor nije prezentiran pa ne možemo potvrditi da cijena iz ponude odgovara Ugovoru.

- **Predmet nabavke: Servisiranje i održavanje vozila; PONIŠTEN POSTUPAK**

Postupak obustavljen radi žalbe MRM d.o.o. Ljubuški upućen Uredu za žalbe koji je izdao rješenje broj UP-01-07.1-842-8/13 dana 12.06.2013. godine.

b) U slučajevima dodjele ugovora putem pregovaračkog postupka:

- **Predmet nabavke: Nabava kreditnih sredstava; Ugovori – 14 ugovora: 16794 do 16807 (potpisani 22.01.2013.); Izabrani ponuđač: VB Leasing d.o.o. Sarajevo; Iznos ugovora: 763.806 KM**

Izabran pregovarački postupak što nije sukladan Zakonu javnim nabavkama u BiH i Pravilnikom o nabavi. Kandidat je izabran na osnovu kriterija iz tenderske dokumentacije najpovoljnija kamata za isti rok otplate. Nije potpisan okvirni sporazum sa cijenom iz ponude nego 14 pojedinačnih ugovora za svako sredstvo nabavljeno putem finansijskog lizinga. Također, ugovor je sačinjen od strane lizing kompanije pa ne sadrži zaštitne klauzule koje obezbjeđuju izvršenje nabavke u skladu sa ponudom.

- **Predmet nabavke: Nabava Stroja za crtu 1 kom; Ugovor 1968/13 (potpisan 23.7.2013.); Izabrani ponuđač: DRR Auto d.o.o. Kiseljak; Iznos ugovora: 110.024 KM**

Izabran pregovarački postupak što nije sukladno Zakonu javnim nabavkama u BiH i Pravilnikom o nabavi. Ugovor je sačinjen od strane dobavljača pa ne sadrži zaštitne klauzule koje obezbjeđuju izvršenje nabavke.

- **Predmet nabavke: Nabava Farbe za izradu signalizacije; Ugovor 2245/13 (potpisani 4.9.2013.); Izabrani ponuđač: Chemo commerce d.o.o.; Iznos ugovora: 114.211 KM**

Izabran pregovarački postupak što nije sukladno Zakonu javnim nabavkama u BiH i Pravilnikom o nabavi. Prethodna nabavka od istog dobavljača sa kojim je proveden otvoreni postupak, pa je pregovarački postupak proveden samo sa navedenim dobavljačem što predstavlja direktni sporazum.

c) U slučajevima dodjele ugovora putem otvorenih postupaka:

- **Predmet nabavke: Nabava Farbe za izradu signalizacije; Ugovor 1745/13 od 26.6.2013.; Izabrani ponuđač: Chemo commerce d.o.o.; Iznos ugovora: 340.090 KM**

U predmetom postupku nabave nije uočen propust osim što je Uprava naknadno nabavila pregovaračkim postupkom od istog dobavljača za što ne možemo potvrditi da su ispunjeni uslovi za obavljanje ove vrste postupka sukladno Zakonu o javnim nabavkama u BiH.

- **Predmet nabavke: Nabavka posipnog materijala; Ugovor – 14 LOT-ova broj 3177-1/13 do 3177-12/13 potpisani 12.12.2013. godine; Izabrani ponuđači: LOT 1: KTM Brina d.o.o. Posušje 5.000 KM; LOT 2: GS Građenje d.o.o. Prozor 7.620 KM; LOT 3: KTM Brina d.o.o. Posušje 5.994 KM; LOT 4: KTM Brina d.o.o. Posušje 7.462 KM; LOT 5: Separacija Gabrić Tomislavgrad 15.457 KM; LOT 6: Rudnici Gipsa d.d. Donji Vakuf 7.592 KM; LOT 7: Roco Commerce d.o.o. Livno 27.302,40 KM; LOT 8: Roco Commerce d.o.o. Livno 28.800 KM; LOT 9: TIM-Z d.o.o. Široki Brijeg 31.000 KM; LOT 10: Rudnici Gipsa d.d. Donji Vakuf 3.030 KM; LOT 11: Rudnici Gipsa d.d. Donji Vakuf 3.796 KM; LOT 12: PONIŠTEN; LOT 13: Ingram d.d. Srebrenik 17.550 KM; LOT 14: Ingram d.d. Srebrenik 18.450 KM;**

U predmetom postupku nije prezentirana dokumentacija vrednovanja ponuda. Postupak nabave nastavljen iako su prikupljene manje od 3 ponude za 9 LOT-ova od ukupnih 14 LOT-ova.

- **Predmet nabavke: Nabavka asfaltne mase; Ugovor – 14 LOT-ova broj 3177-1/13 do 3177-12/13 potpisani 12.12.2013. godine; Izabrani ponuđači: LOT 1: HP Investing d.o.o. Mostar; LOT 2: Putovi d.o.o. Grude; LOT 3: KTM Brina d.o.o. Posušje; LOT 4: Putovi d.o.o. Grude; LOT 5: KTM Brina d.o.o. Posušje; LOT 6: Mrkonjićputevi a.d.MrkonjićGrad; LOT 7: Mrkonjićputevi a.d.MrkonjićGrad; LOT 8: Mrkonjićputevi a.d.MrkonjićGrad; LOT 9: Rudnici Gipsa d.d. Donji Vakuf; LOT 10: Rudnici Gipsa d.d. Donji Vakuf; LOT 11: Sarajevoputevi d.d.Sarajevo; LOT 12: Strabag d.o.o. Sarajevo; LOT 13: Galax - Niskogradnja d.d. Brčko; LOT 14: Adžići d.o.o. Žepče**

U predmetom postupku nije prezentirana kompletan zapisnik sa otvaranja ponuda i dokumentacija vrednovanja ponuda. Postupak nabave nastavljen iako su prikupljene manje od 3 ponude za 4 LOT-ova od ukupnih 14 LOT-ova.

- **Predmet nabavke: Sol za zimsko održavanje LOT 2; Ugovor 3261/13 od 19.12.2013.; Izabrani ponuđač: Macot sol Mostar; Iznos ugovora: 216.450 KM**

U predmetom postupku nije prezentirana dokumentacija vrednovanja ponuda, kao ni konačno rješenje Uredu za žalbe za LOT 2.

- **Predmet nabavke: Nabavka pogonskog goriva; Procijenjena vrijednost ugovora: 1.800.000 KM – PONIŠTEN 2 PUTA**

U prvom pokušaju nabave nije dostavljena dokumentacija. Drugi pokušaj nabave poništen odlukom Uprave jer je dostavljena samo 1 ponuda.

- **Predmet nabavke: Servisiranje vozila; Procijenjena vrijednost ugovora: 75.000 KM – PONIŠTEN 2 PUTA**

U prvom pokušaju nabave poništen postupak na osnovu Rješenja Ureda za razmatranje žalbi na osnovu žalbe Autokuća Jelić d.o.o. Široki Brijeg. Drugi pokušaj nabave poništen odlukom Uprave jer su dostavljene samo 2 ponude.

- **Predmet nabavke: Vertikalna signalizacija; Ugovor 1841/13 od 8.7.2013.; Izabrani ponuđač: Rival B&V CO d.o.o. Kreševo; Procijenjena vrijednost ugovora: 400.000 KM Iznos ugovora: u jedničnim cijenama**

Proveden konkurentski postupak u tijeku godine (juni 2013. godine) bez potrebnog pokretanja postupka a onda u novembru 2013. godine otvoreni postupak pokrenut za koji nije dostavljena tenderska dokumentacija, zapisnik otvaranja ponuda niti odluka o odabiru ponuđača. Poslani poziv na dostavljanje ponuda dana 25.6.2013. godine na 3 adrese za koje se ne može potvrditi da su specijalizovane za proizvodnju, izradu i postavljanje saobraćajnih znakova. Primjera radi navodimo kome su dostavljeni pozivi: Limprodukt d.o.o. Kreševo (Društvo za izradu i izgradnju limarske galanterije: oluci, cijevi, šelne i sl.), Rival B&V CO d.o.o. Kreševo (Društvo za prodaju motornih ulja i maziva) i Plankos Alati d.o.o. Livno (Društvo za distribuciju alata, strojeva, materijala i opreme), dok poziv nije upućen niti jednoj kompaniji specijalizovanoj za izradu saobraćajnih znakova na teritoriji FBiH.

Društvo u postupku nabavki roba i usluga ne provodi dosljedno odredbe Zakona o javnim nabavama BiH i interne procedure, te nije poduzelo sve aktivnosti u cilju zaštite interesa državnog kapitala jer se radi o značajnim iznosima nabave. Kao što smo već naveli Društvo je za nabavku vertikalne signalizacije sprovelo konkurentski postupak, iako je bilo obavezno provesti otvoreni postupak, te poslalo poziv za dostavljanje ponuda na adrese 3 kompanije, bez poziva kompanija koje su specijalizovane za izradu vertikalne signalizacije na teritoriji FBiH i u tijeku 2013. godine nabavilo vertikalnih znakova od Rival B&V CO d.o.o. Kreševo u iznosu od 346.630 KM za koji je bilo obavezno provesti otvoreni postupak nabave. Krajem 2013. godine Društvo je pokrenulo otvoreni postupak za nabavku vertikalne signalizacije koje nije okončan niti je prezentovana dokumentacija za navedeni postupak. Također, pregovarački postupak je izabran i za nabavu kreditnih sredstava, stroja za crtu i farbe za izradu signalizacije što nije sukladno Zakonu o javnim nabavkama BiH i internom Pravilniku o nabavi Društva jer su iznosi nabave iznad 80.000 KM i isti su trebali biti obavljeni putem otvorenog poziva. U predmetima otvorenog poziva uočili smo da Društvo ne sačinjava zapisnik o vrednovanju ponuda, te u slučajevima kad primi manje od tri ponude nastavlja proceduru nabavke, kao i nedostatak dokumentacije u predmetima nabavke. Društvo ne vodi evidenciju procesa nabavki u tijeku godine te ne posjeduje podatke o započetim procesima, vrstama procesa nabavki, broju zaključenih ugovora i iznosa ukupnih nabavki, kao ni broj poništenih procesa i žalbi uložениh Uredu za žalbe.

U postupku revizije izvršili smo i provjeru poštivanja zaključenih ugovora. Nismo utvrdili razlike i odstupanja fakturiranih cijena u odnosu na ugovorene.

Uprava Društva treba osigurati dosljednu provedbu odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH jer se radi o značajnim finansijskim transakcijama i zaštiti imovinu Društva od mogućih gubitaka.

11. Komentar

U ostavljenom roku Dioničko društvo „CESTE“ Mostar očitovao se dopisom broj 1330/14 od 30.04.2014. godine na dostavljeni Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji finansijskih izvješća za 2013. godinu. U navedenom očitovanju, dostavljena je dodatna dokumentacija, koja se odnosi na troškove goriva i troškove smještaja zaposlenika na terenu, što je prihvaćeno i inkorporirano u konačan tekst Izvješća.

Za najveći dio navoda i konstatacija za koje nije bilo osnova jer nije dostavljena dodatna dokumentacija, dano je šire obrazloženje o pojedinim navodima i konstatacijama iz Komentara, u posebnom aktu, Očitovanje na dostavu primjedbi na Nacrt izvješća o reviziji finansijskih Izvješća Dioničkog društva „Ceste“ Mostar na dan 31.12.2013. godine broj: 06-07-1/14 od 09.05.2014. godine.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:
Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Vođa tima:
Mira Pažin, viši revizor, dipl.oec

Član tima:
Azra Džeko, revizor, dipl.oec.

IV. REZIME DANIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Društva za 2013. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Vlasnici kapitala dužni su, aktivno se uključiti i poduzeti odgovarajuće mjere u prevazilaženju i rješavanju nagomilanih problema. U prvom redu riješiti status Uprave i Nadzornog odbora. Osigurati funkcioniranje Društva u cilju uspješnog poslovanja, te osigurati uvjete za funkcioniranje sustava internih kontrola;*
- *Preispitati Poslovnik o radu Nadzornog odbora i zaključene ugovore sa Predsjednikom i članovima Nadzornog odbora i poduzeti potrebne aktivnosti po istom;*
- *Potrebno je osigurati da Uprava pregleda i odobri planove nižih organizacionih jedinica (Tehničkih ispostava), te obezbijedi realne planove sukladno trenutnim stanjem i obezbijedi uslove kako bi se isti usvojili od strane Nadzornoga odbora i Skupštine;*
- *Potrebno je da Društvo uspostavi pokazatelje finansijskih i operativnih rezultata za praćenje realizovanih sredstava u odnosu na planirana sredstva, da provodi tekuće aktivnosti nadzora nad postavljenim kontrolama i da vrši procjenu uspješnosti kontrole planiranja. Uprava je dužna da blagovremeno pripremi godišnje finansijske izvještaje, izvještaj o poslovanju i predloži način pokrića iskazanog gubitka;*
- *Uprava treba poduzeti aktivnosti da se planiranje i izvještavanje vrši sukladno zakonskim odredbama, te poduzeti odgovarajuće aktivnosti da se ostvare planirane veličine;*
- *Društvo je dužno primjenjivati svoja interna akta usklađena sa zakonskom regulativom u pogledu ostvarivanja prava i obračuna na naknadu za rad na terenu;*
- *Naknade za Nadzorni odbor i Odbor za reviziju nisu ograničene prisustvom na sjednicama i radom navedenih organa što dovodi do opstrukcija redovnog rada i održavanja sjednica; Preispitati poslovnika o radu koji ne definiira jasno način odlučivanja, kao ni odgovornosti i obaveze članova Nadzornog odbora te preispitati zaključene ugovore sa članovima i predsjednikom Nadzornog odbora s obzirom da isti ne sadrže ni osnovne odredbe nadležnosti i odgovornosti istih;*
- *Obračun naknada po osnovu potpisanih ugovora o djelu vršiti samo za period naznačen u potpisanom ugovoru o djelu ili ugovoru o privremenim i povremenim poslovima; Preispitati opravdanost potpisanih ugovora o djelu ukoliko navedeni poslovi se definirani sistematizacijom i period potpisivanja ugovora o privremenim i povremenim poslovima koji ne može biti duži od par mjeseci;*
- *Preispitati opravdanost angažovanja kooperanata u obavljanju redovnih poslova Društva za koje Društvo posjeduje interne kapacitete i time smanje nepotrebni troškovi poslovanja;*
- *Troškove i obveze priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, odnosno u periodu na koji se isti odnose, sukladno Zakonu o računovodstvu i MRS, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist razgraničenja;*
- *Internim aktom urediti način korištenje mobilnih telefona na teret Društva i utvrditi limite korištenja mobitela za svaku ovlaštenu osobu pojedinačno na osnovu stvarnih potreba Društva, te preispitati opravdanost trenutnog stanja korisnika za mobilne telefone;*
- *Internim aktom urediti način korištenja sredstava namijenjenih za reprezentaciju sa listom ovlaštenih osoba koje ista sredstva mogu koristiti i u koje svrhe se odobrena*

sredstava mogu koristiti, te utvrditi limite korištenja sredstava za reprezentaciju za svaku ovlaštenu osobu pojedinačno;

- *Na datum bilance, vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, sukladno zahtjevu MRS 36 Umanjenje imovine;*
- *Objaviti vrstu i iznos promjene računovodstvene procjene koja utječe na tekuće razdoblje ili se očekuje da će utjecati na buduća razdoblja sukladno MRS 8 točka 39;*
- *Sukladno donesenim općim internim aktima urediti organizaciju računovodstva na način koji omogućava sveobuhvatnu evidenciju, kao i sprečavanje i otkrivanje pogrešno evidentiranih poslovnih promjena, urediti interne kontrolne postupke, utvrditi računovodstvene politike, odrediti osobe koje su odgovorne za zakonitost i ispravnost nastanka poslovne promjene i sastavljanje i kontrolu knjigovodstvenih isprava o poslovnoj promjeni i utvrditi rokove za njihovo dostavljanje za dalju obradu, utvrditi postupke pripreme, sastavljanja i prezentacije financijskih izvješća i sukladno članku 11. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja;*
- *Financijska izvješća sačiniti sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, paragraf 33., 37., i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća;*
- *Uprava mora osigurati sredstva naplate (bankovnu garanciju, mjenicu, hipoteka, zalog i sl.) kada se radi o insolventnom dužniku s kojim je poslovni odnos iz bilo kojeg razloga nesiguran;*
- *Nastaviti aktivnosti kako bi promjene na temeljnom kapitalu bile evidentirane u sudskom registru, odnosno kako bi temeljni kapital Društva iskazan u financijskim izvješćima odgovarao temeljnom kapitalu registriranom u sudu;*
- *Obveze i troškove priznavati i računovodstveno evidentirati u momentu stvaranja istih, u periodu na koji se isti odnose, sukladno Zakonu o računovodstvu i MRS, a ukoliko u momentu priznavanja ne postoji odgovarajuća knjigovodstvena isprava evidentiranje vršiti u korist pasivnih vremenskih razgraničenja shodno MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obveze i potencijala sredstva;*
- *Uprava treba preispitati da li se rezerviranja vrše dosljednom primjenom MRS 37 Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna sredstva, kako bi iskazani troškovi, obveze i financijski rezultat na datum bilance bili realno iskazani;*
- *Uprava Društva treba osigurati dosljednu provedbu odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH jer se radi o značajnim financijskim transakcijama i zaštiti imovinu Društva od mogućih gubitaka.*